1914 NAUJIENŲ 40 METŲ SUKAKTUVINĖ LAIDA 1954

KETVIRTA DALIS

NAUJIENOS

PART FOUR

VOL. XLI. Chicago 8, Ill. Penktadienis, Vasario-February 19 d., 1954 No. 42

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

KODĖL ĮSTEIGTOS LIETUVIŠKOS KAPINĖS?

Šio šimtmečio pradžioje Chicagoje jau buvo apie 50,000 lietuvių, suvažiavusių iš įvairiausių Lietuvos vietų. Senatvė, ligos ir nelaimingi atsitikimai juos guldė į kapus be jokio pasigailėjimo.

Mieste lietuviai gyveno savo kolonijose, dažnai pas lietuves šeimininkes; vakarus praleisdavo pas kaimynus arba draugijų susirinkimuose, o sekmadienius praleisdavo savo maldyklose. Bet kai lietuvis mirdavo, tai tekdavo jį laidoti svetimose kapinėse. Apie 700 lietuvių palaidota Waldheim kapinėse, 400 guli čekų kapinėse, kita tiek išmėtyta lenkų, vokiečių ir kitų tautų kapinėse.

Šio šimtmečio pradžioje nutarta įsteigti lietuviškas kapines. Vietos katalikiška dvasiškija sukvietė draugijų atstovus ir pasiūlė visiems steigti lietuviškas kapines. Keli atstovai, turėdami galvoje, kas darėsi Lietuvoje, panoro patirti, ar ir Amerikoje lietuviai, dar prieš Aukščiausią Teismą, bus pasmerkiami ir skirstomi į gerus ir blogus. Susirinkusiems kun. Kriaučiūnas pasakė, kad nebus jokios diskriminacijos, kad visi lietuviai bus garbingai laidojami, visiems bus vietos lietuvių kapinėse. Gavę šitą užtikrinimą, didelė dauguma Chicagos lietuviai prisidėjo prie pirmųjų lietuviškų kapinių steigimo, kurios visų vadinamos kazimierinėmis.

Praėjus keliems metams, kada žemė buvo nupirkta, gauti reikalingi leidimai ir viskas sutvarkyta, kun. Kriaučiūnas pakeitė savo nuomonę apie vienodas mirusių teises. 1905 metais jis pareiškė:

— Jei nebūsite geri parapijonai, tai laidosime už tvoros...

Ir iš tikrųjų, kazimierinėse pastatė tvorą, už kurios pradėjo laidoti bloguosius parapijonus. Kun. Kriaučiūnas spręsdavo, kurie lietuviai turėjo būti laidojami kazimierinėse, o kurie už tvoros. Tvoros pastatymas ir laidojimas "už tvoros" Chicagos lietuvių kolonijoje sukėlė didžiausių kalbų ir pasipiktinimų.

Lietuviai negalėjo pakęsti tokio biauraus pasityčiojimo. Šventas Raštas sako, kad tiktai Aukščiausiame Teisme Vyriausias Teisėjas, t. y. pats Dievas, spręs apie šioj žemėj padarytus nusikaltimus, tuo tarpu kun. Kriaučiūnas, pasiėmęs Vyriausiojo pareigas, jau šioje Žemės Pakalnėje vienus skirstė į dešinę, o kitus vertė už tvoros. Lietuviai ir vėl turėjo savuosius laidoti pas čekus, vokiečius ir kitus. Niekas nenorėjo savo tėvų, brolių ir vaikų guldyti už tvoros.

Kun. Kriaučiūno vedama lietuvių diskriminacija ir tvoros užtvėrimas privertė galvoti apie reikalą suorganizuoti tokias kapines, kur kiekvienam mirusiam būtų suteikta reikalinga pagarba, kur kiekveinas galėtų pasirinkti norimą vietą, kur niekas negalėtų tyčiotis iš mirusiųjų. Buvo reikalas turėti tokias kapines, kur viešpatautų reikalinga rimtis, kur niekas negalėtų primesti savo valios ir nekerštautų net prieš mirusius. Vienu žodžiu, lietuviams buvo reikalingos tokios kapinės, kokias turi kiekviena civilizuota tauta.

Jau nuo 1906 metų Chicagos lietuvių tarpe buvo kilusi mintis steigti tikrai lietuviškas kapines. Ši mintis buvo aptariama kai kuriuose susirinkimuose. Kartais šiuo reikalu pasitardavo ir įvairių organizacijų atstovai. Bet tiktai 1911 metų vasario 19 dieną — lygiai prieš 43 metus — įvyko pirmas specialiai kapinių reikalams rinktų draugijų atstovų susirinkimas. Atstovai susirinko Juozo Ridiko, dabartinio laidotuvių direktoriaus tėvo, svetainėje.

Minėtą susirinkimą atidarė Motiejus J. Damijonaitis, o vėliau jo pirmininku buvo išrinktas Pranas P. Bračiulis. Tame susirinkime buvo nutarta imtis pirmųjų legalių žingsnių kapinėms steigti. Klausimas buvo plačiai išaiškintas ir nutarta išimti čarterį. Tų pačių metų kovo 18 dieną Illinois valstybės gubernatorius davė lietuviams leidimą steigti kapines. Po čarteriu pasirašė šie lietuviai:

1. Juozas Smitas (Simaitis)
2. Walter B. Meilius
3. James Witty (Izidorius Vitkevičius)
4. Motiejus J. Damijonaitis
5. Jonas Norvaiša
6. Juozas Škutas
7. Pranas P. Bračiulis
8. Mykolas Keidanskis
9. Jonas Chmelevskis ir
10. Adomas Tauras.

Gavus čarterį, 1911 metų balandžio 15 dieną "Aušros" svetainėje susirinko pirmas atstovų susirinkimas ir išrinkti pagal čarterį numatyti trustisai — globėjai. Pastarieji išsirinko tokią valdybą: F. P. Bračiulis — pirmininkas, S. Markūnas— jo pavaduotojas, J. Smitas — iždininkas, ir S. Danta — sekretorius.

Taip pat buvo sudaryta komisija žemei pirkti ir prieš metų pabaigą prie Archer ir Kean Avenues užpirktas 21 akras žemės. Pinigams sukelti buvo padaryti $50 ir $100 bonai. Juos pirko tuo metu veikusios šios lietuvių draugijos:

Tėvynės Mylėtojų Draugystė No. 1	$100.00
Jaunų Lietuvių Amerikoj Pasilinksminimo Klubas	300.00
Sūnų Lietuvos Draug.	500.00
Liet. Mylėtojų Bridgeporto skyrius	200.00
Liuosybės Draugystė	700.00
Simano Daukanto Draugija	500.00
Sūnų Lietuvos (West Side)	100.00
Chicagos Lietuvių Pašalpinis Klubas	100.00
Palaimintos Lietuvos D-stė	500.00

Juozas Škutas
Tautinių Kapinių direktorius, pasirašęs kapinių čarterį.

Meilės Lietuvių Amerikoje	100.00
Teisybės Mylėtojų Draugystė	800.00
Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Draugystė No. 1	50.00
Sąjunga Lietuvių Klerkų	50.00
Litewska-Polska Draugystė Krola Jagello.	50.00
Liet. Jaunikaičių Dainos Mylėtojų D-stė	50.00
Sąjunga Lietuvių	50.00
S.L.A. 36 Kuopa	50.00
Draugystė Vienybė	100.00
Suvienytos Chicagos Lietuvių D-stės	100.00
Pavieni asmenys	
Ed. Čepulis	$ 50.00
A. Olševskis	750.00
John Sakalauskas	50.00
Paul K. Bručas	100.00
Dominik Nemunis	300.00
Anton J. Bieržinskis	100.00
John J. Bagdžiūnas	150.00
Joseph Molis	50.00
Michael J. Tananevičius	100.00
John Eudeikis	100.00
Joseph J. Elias	200.00
Francis P. Bradčulis	100.00
George M. Černauskas	100.00
Steve Danta	200.00
Kazimieras Jankaitis	100.00
Joseph Markušauskis	50.00
Joseph Keturakis	200.00

Visa paskola buvo dalimis atmokėta 1917, 1918, 1919, 1920 ir 1921 metais.

Koki buvo didžiausieji kapinių sunkumai?

Kapinės turi 10 sklypų savininkų renkamų direktorių, kurie tvarko visus kapinių reikalus. Juozas Škutas yra vienas seniausių direktorių. Jis yra vienintelis, kuris pasirašė kapinių čarterį. Dauguma direktorių, steigusių kapines, jau yra palaidoti tose pačiose kapinėse.

Užklausėme Juozą Škutą, koki buvo didžiausieji sunkumai kapinių organizavimo metu.

— Pirmieji trys metai buvo patys sunkiausieji, — tuojau atsakė Juozas Škutas. — Dabar kapinių turtas siekia ketvirčio milijono dolerių, bet pradžioje teko galvas laužyti, kur pinigus gauti kiekvienam būtiniausiam dalykui. Pinigų nebuvo, reikėjo dėti aukas, ieškoti paskolų, patiems pinigus sumesti. Be to, daugelis lietuvių abejojo savomis kapinėmis. Nežinojo, ar lietuviai laidos jose savuosius; netikėjo, kad lietuviai mokėtų jas tvarkyti. Be to, labai daug prisidėjo biauriausi gandai ir paskalos, skleidžiamos apie kapines. Pradžioje kunigai baidė lietuvius, o vėliau ir per pamokslus pradėjo įvairiausius dalykus pasakoti. Vienas kunigėlis tiek įsismagino, kad per pamokslą mus visus bedieviais išvadino, kapines bedieviškomis apkrikštino ir pridėjo, kad minėtose kapinėse ne žmones, bet šunis ir kates laidos.

— To mes jau negalėjome pakęsti. Norėjome eiti tiesiai į teismą. Bet vėliau pagalvojom, kad nesmagu kreiptis į teismą. Bandykime pasimatyti su Romos katalikų atstovais. Jonas Norvaiša ir aš nuėjome pas kun. Kriaučiūną. Jį pažinome. Jam ir sakome: "Jūsų bažnyčioje per pamokslą buvo išniekintos Lietuvių Tautinės Kapinės. Mes šunų ir kačių kapinėse nelaidojam. Jūs tai gerai žinote. Mes turime liudininkų, girdėjusių Jūsų vikaro žodžius. Jūs žinote, kad mes turime Illinois valstybės gubernatoriaus leidimą kapinėms steigti ir tvarkyti. Mes prisilaikome visų įstatymų kapinėms tvarkyti. Mūsų kapinėse tvarka yra gera, tokia ji ir bus. Jeigu Jūs arba Jūsų bažnyčioje kas nors kitas skleis šmeižtus apie mūsų kapines, tai trauksime Jus į teismą." "Labai atsiprašom, taip daugiau nebus kalbama apie Tautines Kapines," pareiškė mums kun. Kriaučiūnas. Jis mums pakartotinai tvirtino, kad respektuos kapines, kad uždraus skleisti šmeižtus, kad tiktai neitume į teismą. Keli advokatai, patyrę apie lietuvių kunigų skleidžiamus šmeižtus apie Tautines Kapines, patys be pinigų norėjo vesti mūsų bylą, bet mes apsvarstėme reikalą, paėmėm dėmesin kun. Kriaučiūno pasižadėjimą ir nėjom į teismą. Advokatai buvo tikri, kad už panašius šmeižtus teismas žmeižikus būtų nubaudęs stambia pinigine bauda.

"Nuo minėto pasikalbėjimo tiesioginiai per pamokslus mūsų jau nelietė. Pamažu Lietuvių Tautinės Kapinės išsikovojo sau respektą ir pagarbą. Šiandien visi žino, kad lietuviai kapines moka tvarkyti, kad mūsų kapinėse yra gera tvarka ir visiems teikiama reikalinga pagarba, — baigė pasakojimą Juozas Škutas.

Koki nauji pagerinimai?

Dabartinis Lietuvių Tautinių Kapinių prezidentas yra Juozas Balčiūnas. Užklausėme jį, koki paskutiniu metu padaryti pagerinimai.

— Kiekvieną metą Lietuvių Tautinės Kapinės yra gerinamos ir grąžinamos, — pareiškė žinomas visuomenės veikėjas Juozas Balčiūnas. — Praeitais metais aplinkui visas kapines aptvėrėme naują plieninę tvorą. Buvo nupirktas prie kapinių buvęs didokas žemės plotas, o dabar jis tvora prijungtas. Ta tvora kainavo apie 13,000 dolerių.

— Praeitais metais nupirkome 3 naujas mašinas: dvi žolei piauti ir vieną duobėms kasti. Iki šio meto mirusiems duobes tekdavo kasti kastuvais, rankomis, o dabar vis bus atliekama moderniškiausiomis priemonėmis.

— Sekmadieniais ir šeštadieniais daugelis Chicagos lietuvių suvažiuoja į Tautines kapines savųjų aplankyti ir giesmių pasiklausyti. Šiais metais pasigaminome kelis naujus rekordus. Atvažiavusieji galės pasiklausyti dar įvairesnių giesmių.

— Be to, kiekvieną metą pravedam naujus takus, papuošiam kapus, nulyginam kalvas, kad viskas gražiau atrodytų, kad lietuviai, atvažiavę į Tautines Kapines, jaustųsi tarytum ramiame Lietuvos kampelyje.

— Mes galime daryti tokius pagerinimus todėl, kad viską patys tvarkome, kad svetimieji nekiša savo nosies į mūsų reikalus, kad kiekvienas sudėtas doleris eina tiktai kapinėms gerinti ir gražinti. Niekas Lietuvių Tautinių Kapinių pinigų neperveda į svetimas banko sąskaitas, niekas mums neįsakinėja, kaip mes turime tvarkytis. Viską sprendžia sklypų savininkų visuotinas susirinkimas. Kapines tvarko sklypų savininkų rinkti patikėtiniai — trustisai. Kapinėse visi turi lygias teises. Kiekvienas gali pirkti sklypą, kur jam geriau patinka. Visi turi prisilaikyti kapinių tvarkos nuostatų, bet niekas nėra skriaudžiamas, niekas iš anksto nėra pasmerkiamas, visiems teikiamas garbingas patarnavimas, — baigė kapinių prezidentas Juozas Balčiūnas.

Juozas Balčiūnas
Tautinių Kapinių Prezidentas

Ėmėsi priemonių prieš komunistus

Keli lietuviai komunistai ar komunistuojantieji, matyti, yra nusipirkę sklypus Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Keli jų jose jau yra palaidoti. Prieš trejetą metų, kai sklypų savininkai rečiau lankė visuotinus susirinkimus, komunistai buvo bebandą įlįsti į vadovybę, visuotinuose susirinkimuose daugumai jie norėjo primesti savo valią.

Lietuvių Tautinių Kapinių priešai sąmoningai šį reikalą išpūtė ir pradėjo skleisti gandus, kad Tautinėse Kapinėse yra įsiviešpatavę komunistai, kad visos Tautinės Kapinės esančios bolševikiškos. Tai buvo naujas šmeižtas prieš šią garbingą lietuvių įstaigą.

Atsiradus pavojui, į visuotiną susirinkimą suėjo didesnis sklypų savininkų skaičius, suvaldė triukšmaujančius ir priėmė nutarimą, draudžiantį komunistams užimti bet kokią atsakomingą vietą Lietuvių Tautinėse Kapinėse. Komunistai negali būti Tautinių Kapinių direktoriais, jie negali įeiti į valdybą ir negali būti jokios komisijos nariais.

Visi kapinių pareigūnai turi būti Jungtinių Amerikos Valstybių piliečiai. Kiekvienas išrinktas atstovas turi įteikti notarizuotą pareiškimą, kuriame sakoma, kad jis nėra Amerikos komunistų partijos narys ir nepriklauso lietuviškai josios sekcijai. Šis nutarimas buvo priimtas didele balsų dauguma. Atsakomingi pareigūnai šį nutarimą vykdo.

Šmeižtai, kad Lietuvių Tautinės Kapinės yra komunistinės, neturi jokio pagrindo.

Lietuviai kviečiami jas aplankyti

Visi lietuviai yra kviečiami aplankyti Lietuvių Tautines Kapines. Toliau gyvenantieji tautiečiai turėtų sau pasižymėti, kad pravažiuojant pro Chicagą arba atvažiavus į Chicago, būtinai reikia aplankyti šią įdomią lietuvių įstaigą. Šimtai Chicago vizitavusių lietuvių Tautines Kapines jau aplankė, ir nė vienas jų nesigailėjo. Jie turėjo progos pamatyti kalnelius, kur amžinam poilsiui yra sugulę daugiau negu pusšešto tūkstančio lietuvių. Jie pamatė Lietuvos Respublikos Prezidento Dr. Kazio Griniaus urną, aplankė Dr. Jono Šliupo paminklą, Dėdės Šerno ir daugelio kitų kapus.

Kai kurie, nors ir toliau gyvenantieji, kapinėse nusipirko sklypus.

Aplankę kapines ir pamatę jose esančią tvarką, jie patys panorėjo jose pasirinkti amžino poilsio vietą, greta šimtų garbingų lietuvių.

Lietuvių Tautinių Kapinių užveizda yra Viktoras Šulcas. Jis mielu noru bet kurią dieną suteiks norimas informacijas apie kapines ir parodys visas įdomesnes jų vietas. Tatai padarys ir bet kuris kitas vadovybės narys. Kapinės yra atdaros kiekvieną dieną nuo 8 valandos ryto iki 5 val. vakaro. Atdaros jos ir sekmadieniais. Prašome į jas užeiti ir pasižiūrėti.

Lietuvių Tautinės Kapinės

sveikina NAUJIENAS, šiandien minėdamas 40 metų Jubiliejų, ir linki joms sėkmingai gyvuoti dar ilgus metus.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ KAPINIŲ VALDYBA IR TRUSTISAI:

JUOZAS BALČIŪNAS, prezidentas
POVILAS DAUBARAS, viceprezidentas
ANTANAS TAMKEVIČIUS, kasininkas
ANTANAS NARBUTAS, sekretorius

TRUSTISAI

KAROLIS ALEKSIŪNAS, MARTYNAS GUDELIS, POVILAS MILASEVIČIUS, GUSTAS K. RIMKUS, JUOZAS ŠKUTAS, JONAS ZALATORIS.

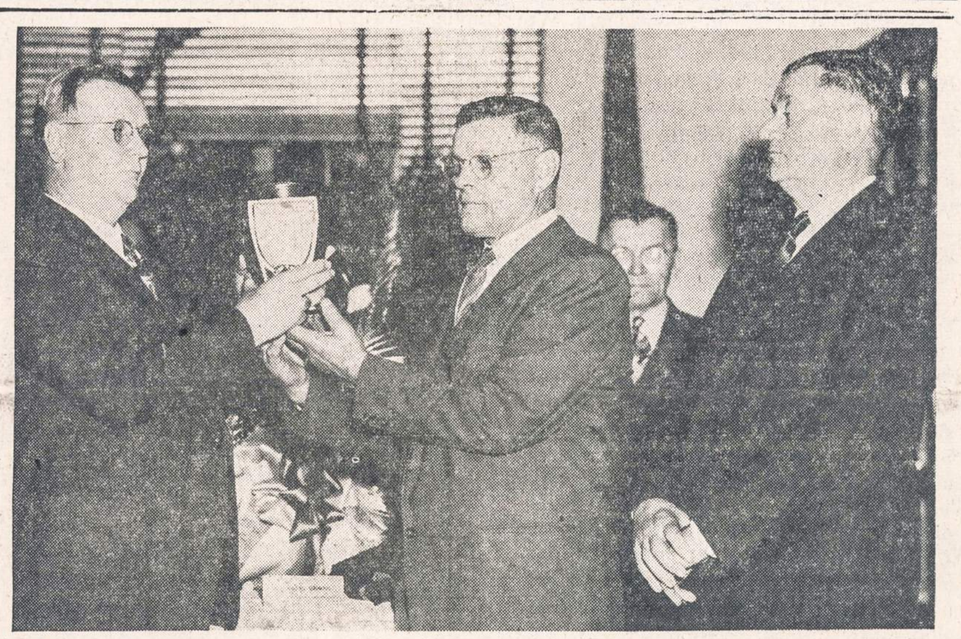

Lietuvių Tautinių Kapinių pareigūnai neša Lietuvos Prezidento Dr. Kazio Griniaus urną į amžinojo poilsio vietą. Iš kairės į dešinę matome viceprezidentą Povilą Daubarą, sekretorių Antaną Narbutą ir išdininką Antaną Tamkevičių. Antroje eilėje matosi amžinos atminties Kazimieras Matikonis.

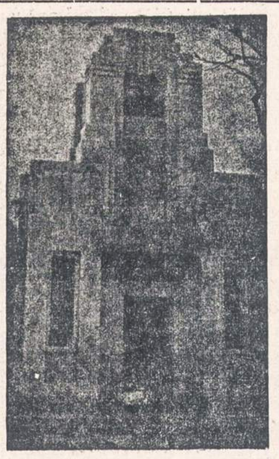

Lietuvių Tautinių Kapinių Administracijos namai.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 63 kuopa

SLA 63 kuopa įsikūrė 1914 metais iš 20 narių. Pirmutiniai steigėjai buvo: J. Aleksandravičius, vicep. J. Orinckaitis, nut. rašt. J. Stanaitis, turto rašt. P. Pivorūnas, kasininkas K. Varanius. Kasos globėjo nepamenu (užrašų knygos neturime, paliko pas darbininkus). Liepos 1 d. į centrą pirmutinių mokesčių buvo pasiųsta $45.44. Visi tie buvęs valdybos nariai jau yra mirę. B. Barniškis yra įsirašęs į kuopą 3 mėnesiams praslinkus ir buvęs įvairiose valdybos pareigose.

Iš kuopos veiklos praeityje

Čia bent kai kuriuos faktus suminėsiu iš kuopos veiklos praeityje.

1916 metais kuopa sumanė rinkti aukų Lietuvos Gelbėjimo Fondui; J. Aleksandravičius, P. Pivorūnas ir B. Barniškis surinko $200, o iš kasos buvo paskirta $25. O lapkričio 1 d. per Lietuvos Dieną aukas rinko net ir vaikučiai savo apylinkėje; buvo surinkta $130, iš kasos dar pridurta $25.

1917 m., kai buvo renkami parašai po prašymu Amerikos valdžiai pripažinti Lietuvą, iš kuopos narių parašus rinko J. Aleksandravičius, P. Pivorūnas, B. Barniškis, o kuopos iždas paaukojo $25 Liet. Gelbėjimo Fondui. Iš "Vilnias" grupės žmonių viesiems trims buvo pagrasinta, kad parašų nerinktų.

1918 m. SLA kalendoriuje skaitome, kad kuopa turėjo 83 narius, o kasoje $109; surengtos 1 prakalbos ir 2 parengimai, Liet. gelbėjimo Fondui paaukota $25.

Atsiradus kuopoje raudonųjų, kuopai teko pergyventi krizę. B. Barniškis, kuris nuo 1915 m. iki savo atsisakymo 1926 m. išbuvo kuopos raštininku, buvo net naują, 348-tą kuopą įkūręs. Ji 1930 m. turėjo 54 narius ir į Chicagos seimą pasiuntė 2 1930 m. turėjonjpetaoinetaoin delegatus. Įvyko tad skilimas. 1930 m. spalio 3 d. sušauktame susirinkime, į kurį atsilankė 100 su viršum žmonių į Tulley Park svetainę, buvo suspenduota senoji kuopos valdyba (pirm. A. Macukevičius, nut. rašt. A. Kupsaitis, kasininkas M. Macukevičienė), nes ji atsisakė SLA mokesčius mokėti ir kitus ragino nemokėti, be to, nutarė vesti bylą prieš SLA. Buvo išrinkta visa nauja kuopos valdyba: pirm. P. J. Kučinskas, vicep. J. Kuosaitis, nut. rašt. A. Laurutanas, turto rašt. P. Pivorūnas (senasis), kasininkas K. Bayelis, kasos glob. P. Belinis, A. Yasaitienė, A. Belinis, koresp. (kurio pirma neturėjo) P. J. Kučinskas. Iš senosios valdybos negalima buvo atgauti viso turto. 1931 m. vasario 6 d. susirinkime paaiškėjo, kad 63 kuopoje esama 160 narių, o 38 nariai nuėjo su raudonaisiais. 1932 m. 348 kuopa buvo likviduota, nes nebuvo prasmės vienoje vietoje laikyti 2 kuopas; B. Barniškis ir kiti 7 nariai persikėlė į 63 kuopą.

1933 m. transatlantiniam Vaitkaus skridimui aukota iš kasos $5.00.

Kuopa toliau sustiprėjo finansiškai. Kai buvo nedarbas ir buvo sunku centrui mokėti mokesčius, tai kuopa davė paskolos. Iš kuopos tuo laiku nė vienas narys neišstojo.

1934 m. kuopoje buvo 158 suaugę nariai ir 11 mažamečių, kasoje $141.78. 1935 metais — 160 suaugusių ir 16 mažamečių, kasoje $154.38.

1938 metais "Pirmyn" choro kelionei į Lietuvą paaukota iš kasos $10. Nut. raštininke išrinkta Amerikoje gimusi ir augusi Kuozapa Rasmas.

1939 m. buvo 1 gegužinė (piknikas) ir 1 parengimas svetainėje, kur minėta 25 m. kuopos sukaktuvės; buvo programa ir kalbėtojų. Klaipėdos pabėgėliams paaukota iš kasos $10 ir perduota Lietuvos konsului, o Vilniaus krašto šeimo komitetui iš kasos $15, nariai sudėjo dar $5; "Naujienų" namo fondui iš kasos paskirta $5.00.

1940 m. surengtas, be kitko, banketas naujų narių susipažinimui.

Toliau kuopa siųsdavo aukas ir atstovus į ALT suvažiavimus ir parengimus, taip pat ir kitiems labdaros tikslams aukodavo. Pavyzdžiu, 1945 m. į ALT Chicagos skyriaus konferenciją pasiųsta 10 delegatų su $25 auka, o į ALT kongresą Chicagoje 16 delegatų su $30.00 auka. Community War fondui aukota $15. 1947 m. Balfui aukota $35. Buvo įsteigtas našlaičiams šelpti komisija, nariai suaukojo $70, kuopa ėmė šelpti Prancūzų zonoje buvusią našlaitę Vandą Redenerytę (14 m. amžiaus); taip pat šelpta Ginziukienė ir Narbutienė Austrijoje su dviem jaunuoliais džiovininkais.

1950 m. Vasario šešioliktosios proga aukota AL Tarybai $15, Dr. J. Šliupo paminklo fondui $10, Balfui $15, March of Dimes $10, Chicagos ALT skyriui $10 ir t.t.

Aukas čia tepaminėjau kai kurių metų pavyzdžio dėlei; jų iš tikrųjų buvo, rodos, kiekvienais metais.

Kuopa paprastai ruošdavo kasmet po porą parengimų, kartais ir prakalbas, kuriose yra kalbėję p. E. Mikužiūtė, K. Gugis, Dr. Montvidas ir kt.

Kuopos nariai ir valdyba

P. J. Kučinskas išbuvo kuopos pirmininku 1930-40 m., o nuo 1942 m. pirmininkas yra P. Kuržikauskas. A. Laurutanas buvo nut. rašt. 1930-38 m., o nuo to laiko eina turtų rašt. pareigas.

Kuopa turi 227 suaugusius ir 25 mažamečius narius. Moterys prisidedančios savo darbu kuopoje: A. Snarskienė, G. Kučinskienė, O. Manos, M. Barisienė, O. Mockienė, M. Barniškienė, L. Girijotienė, A. Lazinkienė, A. Milerienė, A. Paškauskienė; vyrai: A. Klonis, A. Spiečius, A. Telyčėnas, M. Barniškis.

1954 metų kuopos valdyba: pirm. P. Kurzikauskas, vicep. J. Klonienė, nut. rašt. P. J. Kučinskas, turto rašt. A. Laurutanas, kasin. P. Snarskis, kasos glob. M. Bertulienė, M. Šimonelienė, durininkas J. Belišauskas, koresp. B. Barniškis. Kuopos susirinkimai šaukiami kas mėnuo. Sergantiems mokama pašalpa, mirusiam perkama gėlių, pagelbstima laidojant, išmokama pomirtinė. Norintieji į kuopą įstoti tegul kreipiasi į reikalų vedėją A. Laurutaną, 10530 S. Indiana Ave., tel. WA 8-0865.

B. Barniškis

Draugija Lietuvos Ūkininkas

Oficialus draugijos pavadinimas liudija apie jos senumą. Ir, iš tikrųjų, šįmet "Draugijai Lietuvos Ūkininkas" sukanka 48-ri metai nuo jos įsikūrimo.

Pirmasis protokolas sako, kad "ūkėsai vakarinės šalies Chicagos lietuviai... pasiryžome susirišti į vienybę ir brolišką meilę, idant galėtume bendrai veikti dėl Tėvynės ir savo labo." Pirmasis susirinkimas įvyko 1906 m., rugsėjo 17 d., J. Žilio svetainėje, 1 W. 24th St.

Pirmąją valdybą, kuri buvo išrinkta vienbalsiai, sudarė: Myk. Dudas — pirm., L. Petrulis — pirm. viet., M. Juška — raštininkas, A. Dirvis — rašt. pagelb., J. Balcas — iždininkas ir Ant. Blynas, J. Šlapelis bei K. Duoba — kasos globėjai.

Šios ūkininkų draugijos darbai yra dideli. Nuo pat įsikūrimo iki paskutinių laikų draugija visą laiką buvo ir yra jautri lietuvių šalpos ir visuomeniniams reikalams.

Jau antraisiais po įsikūrimo metais draugija įsteigė "skaitymo ir rašymo mokyklą." Į draugiją įstojo daug daugiau narių, negu buvo pradžioje. Buvo pradėtos priiminėti nariais ir moterys.

1911 m. draugija surengė šeimyniską vakarėlį, kurio pelnas buvo paskirtas "tautiškam namui Vilniuje." Tais metais $60.00 buvo pasiųsta Dr. J. Basanavičiui ir $46.00 — Saulės Draugijos valdybai Kaune.

Nuo tų metų kasmet draugija skyrė, tų laikų mastu matuojant, nemažas sumas lietuvių reikalams. Pavyzdžiui, buvo skiriamos aukos Lietuvių Užsieniniam Knygynui, Lietuvių Mokslo Draugijai, Lietuvių Visuotinam Seimui New Yorke (1914 m.) ir kt.

Prasidėjus Pirmam Pasauliniam karui, "Draugija Lietuvos Ūkininkas" daug aukojo nukentėjusiems nuo karo lietuviams šelpti. Dažniausiai tos sumos, kurios buvo siunčiamos ne kartą, prašokdavo $100.00.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, draugija buvo jautri visiems jaunosios valstybės reikalams. 1918 m. draugija Lietuvos laisvės ir švietimo reikalams paaukojo net $499.95. 1919 m. aukos siekė $205.00. Vėliau draugija rėmė Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus, prisidėjo prie Simano Daukanto paminklo pastatymo Lietuvoje, aukojo transatlantinio skridimo organizavimui ir kt.

Sumanios vadovybės dėka, organizacija išsiplėtė. Įstojo daug naujų narių. Pirmasis d-jos pirmininkas M.Dudas vadovavo d-jai nuo 1906 iki 1909 metų. Jonas Biežis (Dr. S. Biežio brolis) — nuo 1909 iki 1920 metų. Wm. Duoba nuo 1921 m. iki 1935 metų. Juozas Žurkauskas nuo 1935 iki 1941 m. 1941 metais pirmininku buvo išrinktas Antanas Valonis.

Dideli d-jos nuopelnai ir kultūrinėje srityje. Leido bei platino knygas, rėmė mokslus einančią jaunuomenę, rūpinosi lietuvių viešojo knygyno, kuris Chicagoje buvo įsteigtas 1912 m., reikalais, dalyvavo 1920 m. lietuvių demonstracijoje prieš lenkų kėslus pasigrobti Lietuvos žemes ir t. t.

1941 m. draugija iškilmingai minėjo savo 35 metų gyvavimo sukaktį. 1946 m. buvo paminėta 40-ties metų gyvavimo sukaktis. Už poros metų draugija minės 50-ties metų sukaktį. Jos nuopelnai lietuvybei, švietimui ir kultūriniams reikalams tikrai yra dideli.

Dabartinės draugijos valdybos sąstatas yra toks: A. Valonis — pirmininkas; J. Žurkauskas — vicepirm.; E. Dambro— vicepirm.; A. Linkus — nutarimų rašt.; Adelė Joslin — turto rašt.; S. Žičkus — kont.rašt.; J. Žurkauskas — kont. rašt.;A. Joslin — iždo glob.; Vincas Duoba — iždininkas; C. Davis — teisėjas; Ig. Benešiūnas — maršalka ir Dr. S. Biežis — daktaras kvotėjas.

Iš saulėtos Floridos

MIAMI, Fla.—Jau 40 metų praėjo nuo Naujienų įsikūrimo, o, rodosi, tai buvo tik vakar. Pirmu kart Naujienas įsidėmėjau, būdamas Kenoshoje, Wis. Jas pardavinėjo savo mažoje krautuvėlėje Jonas Giniotis. Vėliau nuo jo paėmė išnešioti po namus Kazys Paukštis, kuris šiuo metu gyvena 505 N. Lewis St., Ludington, Mich.

Išnešioti buvo nelengva. Žmogus dirbdavo įmonėje po 10 valandų į dieną, o po darbo vakare išnešiodavo laikraštį. Jautėsi pavargęs. Vėliau tą darbą pavedė mažajam Vytautui Braževičiui, kuris šiuo metu savo laivu plaukioja po pasaulį. Jis yra rašytojas ir poetas. Keliauja jau keturi metai. Yra pasirašęs su vyriausybe 18 mėnesių sutartį. Jis rašosi Fred E. Truman. Parėjęs iš mokyklos, jis išnešiodavo Naujienas. Vieną žiemą, esant 12 laipsnių šalčio, berniukas nušalo kojas. Tada apie porą savaičių Naujienas išnešiodavo jo broliukas Aleksandras, kuris šiuo metu yra gydytojas-chirurgas — 827 James Ave., Rockford, Ill.

Vėliau Naujienos buvo siuntinėjamos paštu. Aš tada buvau Naujienų agentas ir dabar juo esu. Esu taip pat jų korespondentas. Man yra malonu prisiminti praėjusius laikus. Mes, Julija ir Kazys Brazevičia, arba C. K. Braze, linkime Naujienoms sulaukti 100 metų jubiliejaus.

Dabartiniu laiku gyvename saulėtoje Floridoje, 4325 S. W. 13th St., Miami 34, Florida. Telefonas 485300.

Tais laikais užrašinėdavau žmonėms ir daugiau laikraščių: Naujienas, Keleivį, Kovą, Lietuvą, Šakę, Kardą ir net Draugą. Mano bičiulis, ponas Antanas Šatas pardavinėjo įvairias socialistų knygas. Tais laikais buvo linksmas gyvenimas ir daug apie jį galima būtų papasakoti.

C. K. B.

ANTROJI AKLA ŽARNA

Susirūpinęs vyras telefonuoja savo gydytojui prašydamas tuojau atvykti, nes jo žmona susirgusi aklosios žarnos uždegimu.

"Nesąmonė!" rėktelėjo gydytojas, "Juk aš tavo žmonai akląją žarną išėmiau prieš tris metus. Aš nesu girdėjęs, kad žmogus antrąją aklą žarną turėtų."

"Taip, bet ar daktaras esi girdėjęs, kad vyras antrą žmoną turėtų?"

Florida West Coast

LITHUANIAN AMERICAN CITIZEN'S CLUB

Valdyba ir nariai turi garbės
SVEIKINTI "NAUJIENAS"
40 METŲ JUBILIEJAUS PROGA
ir palinkėti Joms eiti tuo pačiu keliu
ilgus ilgus metus!

JACOB MASKALIŪNAS, prezidentas
MORTA TRIBULAS, viceprezidentas
WILLIAM POPELL, sekretorius
ALEX LAPĖNAS, finansų raštininkas
EMILIJA ŠEŠTOKAS, kasininkas
ALEX ELENEVSKAS, maršalka
ANNA WILLIS, korespondentas.

Linkime NAUJIENOMS laimingai sulaukti
Auksinio Jubiliejaus

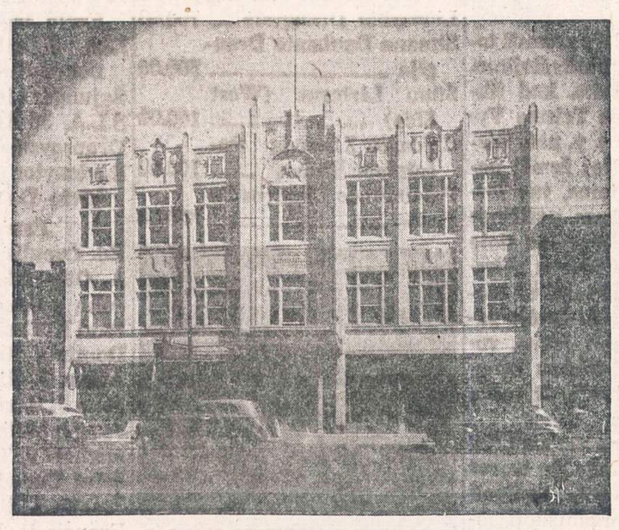

CHICAGOS LIETUVIŲ AUDITORIJA

CHICAGO LITHUANIAN COMMUNITY CENTER, Inc.
3133-3137 So. Halsted Street Telef.: VIctory 2-6172
Chicago 8, Ilinois

Valdyba ir Direktoriai:

VALDYBA:
JOSEPH BALCHUNAS, pirmininkas
WILLIAM KRIŠČIŪNAS, vicepirmin.
A. KAULAKIS, sekretorius
ED. CHERNAUCKAS, iždininkas
DIREKTORIAI:
JOSEPH BALCHUNAS
G. M. CHERNAUCKAS
ED. CHERNAUCKAS
JONAS JACKA
A. KAULAKIS
WM. KRIŠČIŪNAS
POVILAS MILLER
POVILAS PETRAITIS
JOSEPH P. VARKALA

SLA
63-čioji
Kuopa

SVEIKINA "NAUJIENAS"
40 METŲ SUKAKTIES
PROGA IR LINKI JOMS
EITI DAR 40 METŲ.

SLA 63-ČIOJI KUOPA

DRAUGIJA LIETUVOS ŪKININKAS
SVEIKINA "NAUJIENAS"
minėdamas 40 metų Jubiliejų.

VALDYBA:

A. VALONIS, pirmininkas
VINCAS DUOBA, iždininkas
A. LINKUS, sekretorius.

Sveikiname NAUJIENAS ir visus naujienečius šiandien minėdamus 40 metų sukaktį. Linkime energijos dar gyvuoti daugelį metų.

TAD KAZIMIERAITIS,
LITUANICA TAVERNA
4920 W. 14th St., Cicero, Ill.
Senoji P. JUKNIOS vieta

GAPSINKITĖS NAUJIENOSE

PIRMASIS "NAUJIENŲ" NUMERIS

FRANK LAVINSKAS

1914 metų žiema buvo šalta, gili, daug sniego. Motiejus Vasiliauskas, Jonas Girdžius, Tomas Krapas ir aš gyvenome Worcester, Mass., pas vieną lietuvę šeimininkę. Parėjus mums iš darbo, šeimininkė sako:

— Vyrai, būkit ramūs, po vakarienei parodysiu jums siuprizą, užgirsite didelę naujieną.

Mums buvo įdomu patirti, koks ten jos siurprizas. Pavalgėm ir laukėm, ką ji čia mums atneš. Šeimininkė stalą nuvalė, padėjo ant jo kelis laikraščius, o ant viršaus uždėjo visai naują laikraštį ir sako:

— Štai tik ką gimęs kūdikis.

Tai buvo NAUJIENOS, pirmas numeris. Visi keturi sukišom nosis į naują laikraštį ir skaitinėjam, vartom, žiūrinėjam, kas leidžia. Norėjom patirti daugiau apie leidėjus. Pirmas numeris atrodė puikus. Mums buvo smagu matyti, kad atsirado dar vienas socialistinės minties laikraštis. Visi linkėjoms jam geros kloties. Suabejojo tiktai Motiejus Vasiliauskas. Jam atrodė, kad NAUJIENOS neišsilaikys. Jos gimė didelės, tai todėl ir abejojo. "Kas gema mažas, tai auga didyn, bet NAUJIENOS gimė didelės, tai kaži ar gyvens."

Jonas Girdžius sako:

— Pažiūrėkim, kas jas redaguoja.

Žiūrim, pasirašo Pijus Grigaitis. Žinojom, kad Grigaitis redaguoja Baltimorėj leidžiamą "Pirmyn". Negi jis redaguotų abu laikraščius? Pasiėmėms paskutinį "Pirmyn" numerį. Ten Grigaičio parašo jau nebuvo. Aną laikraštį jau redagavo J. B. Smelstorius. Tada visi nusprendėm:

— Jei Grigaitis NAUJIENAS redaguos, tai jos gyvuos.

Pradėjom šaukti "Valio! Valio!" Iš Virbalio kilęs Tomas Krapas nemokėjo nei skaityti, nei rašyti, bet jis kartu su mumim džiaugėsi nauju laikraščiu. Jis taip pat prižadėjo remti laikraštį ir išmokti skaityti.

NAUJIENŲ prenumerata buvo du doleriai metams. Visi stengėmės gauti NAUJIENOMS nuolatinių skaitytojų. 40-tos Lietuvių socialistų kuopos susirinkime patyrėm, kad Petras Dėdinas taip pat turėjo NAUJIENAS. Jis taip pat rinko skaitytojus.

— Aš jau turiu keturis skaitytojus, — pasigyrė Dėdinas. O aš buvau gavęs tiktai du. Visi stengėmės galimai daugiau prenumeratorių gauti.

Laikraščių tuo metu jau buvo daug. Socialistinės ir laisvos minties buvo "Kova", "Keleivis", "Pirmyn" ir "Laisvė" (jos komunistai dar nebuvo pagrobę). Tautinės minties buvo "Lietuva" ir "Vienybė". Katalikai turėjo "Draugą" ir "Kataliką". Ėjo ir SLA organas "Tėvynė". Viską sudėjus krūvon, buvo daug skaitymo. O prie jų dar reikia pridėti mėnesinius, kaip "Dilgėlė", "Laisvoji Mintis", "Šakė", "Dagis" ir "Veidrodis". Kiek vėliau atsirado ir "Gydytojas".

Pradėjus NAUJIENOMS eiti dienraščiu, vien tiktai Chicagoje atsirado visa eilė laikraščių. Berods, jų buvo 25. Bet neilgai jie gyvavo, dauguma greitai mirė. Bene ilgiausiai išsilaikė "Šakė", "Kardas" ir Kaičio leidžiamas "Lietuvių žurnalas". "Tarka" taip pat greitai sustojo. NAUJIENOS juos visus pergyveno.

Kaip platinom laikraščius anais laikais

1914 metais kilo Pirmas Pasaulio Karas. Visame krašte darbai susilpnėjo. Iš Worcesterio man teko grįžti atgal į Girardville, Pa. Mat, anglies kasyklose buvo žymiai daugiau darbų, negu kur nors kitur. Karui anglis reikalinga. Ypatingai daug anglies reikėjo karo pramonei ir laivams.

Patekęs į Girardville, neužmiršau laikraščių. Man ir ten rūpėjo pirmon eilėn gauti mūsų laikraščiams skaitytojų. Tuo metu nesunku buvo juos surasti. Karas įsiliepsnojo. Rusai, prūsai, prancūzai, anglai mušasi. Visiems rūpėjo patirti daugiau žinių, visiems norėjosi patirti, kas darosi Lietuvoje. Pradžioje ją trempė rusai, o vėliau ją trempė prūsai. Visi ją degino ir josios gyventojus naikino. Gyventojai savaitiniais laikraščiais jau nesitenkino. Buvo nepaprastai gera dirva dienraščiui. NAUJIENU leidėjai tą suprato ir patenkino žingeidumą. Visi apie NAUJIENAS ir tekalbėjo, nors jaunesnieji, čia gimusieji, ir nesuprato, ką žodis naujiena reiškia. Teko amerikonams aiškinti ir laikraštį pasiūlyti.

NAUJIENAS tada gauti būdavo labai lengva. Nusiunti, būdavo, dolerį į Chicago ir gauni ištisa 50 egzempliorių. Gavęs šitoki pundą laikraščių, aš, būdavo einu per namus pardavinėti. Siūlydavau žmonėms dienraštį ir ant gatvės kampų. Tokiu būdu sutikdavau beveik kiekviena mažame Girardville miestelyje, o šeštadienių vakariais, tai net Gilbertona pasiekdavau, kad tiktai NAUJIENAS ir KELEIVĮ plačiau paskleisčiau.

Tada didžiausia bėda būdavo su suvėlavimu. Girardvilėje NAUJIENAS gaudavau tiktai po 3 ar 4 dienu. Kurie kitus laikraščius jau būdavo skaitę, tai mane apibardavo. "Kuriam galui pardavinėji 3 ar 4 dienų senumo laikraštį?" Nieko negalėjom padaryti, iš Chicagos greičiau laikraščio negalėjom gauti. Žmonėms aiškinau, kad laikraštį partavinėjus ne dėl pasipelnymo, bet dėl naujienų ir apšvietos, kuri būtinai buvo reikalinga tamsių lietuvių tarpe.

Būdavo daug lengviau parduoti laikraštį, jei būdavo jame aprašyti mineto miestelio įvykiai. Jei būdavo miestelį liečiančių žinučių, tai žmonės būdavo perkasi ir skaito. Redakcijom tekdavo rašyti laiškus. "Jei norit gauti skaitytojų, tai elkitės kaip 'Keleivis', kuris net tris puslapius korespondencijų prirašydavo", rašydavom.

Kiek vėliau, kai pasirodė ir "Draugas", mūsų kun. Augustaitis pasikvietė kelis didesnių vaikų tėvus ir sako:

— Vyrai, žiūrėkite, mūsų miestelį jau užvertė "ciciliškomis" (taip jie pravardžiavo socialistus" gazietomis. Kodėl mes savo laikraščių neplatinam?

Suėjusieji atsisakė platinti, nes žmonės nežinojo, kad katalikai būtų turėję savo spaudą, apie "Draugą" jie nieko negirdėję. Tada kun. Augustaitis patraukė 50 egzempliorių "Draugo" ir pasiuntė vaikus per namus. Prižadėjo vaikams ir po 25 centus duoti, jei visus laikraščius išparduotų.

Pamačiau, kad turiu didelį konkurentą. Bet nenusiminiau, nutariau išsijuosti ir padirbėti. Pasiunčiau "Keleiviui", "Lietuvai", "Vienybei", ir "Amerikos Lietuviui" po laiškutį, prašydamas atsiųsti po 25 egzempliorius, o NAUJIENAS paprašiau atsiųsti net 50 egzempliorių.

Vieną vakarą nuėjau į paštą ir dėžutėje radau raudoną kortą. Parodžiau ją paštininkui. Jis pradarė duris ir pradėjo man krauti pundus vieną po kito. Tuo tarpu ir mūsų prabaštėlis atvyko į paštą. Jis žiūri į mane ir paštorių ir stebisi, ką aš galėsiu padaryti su tokiu dideliu ryšulių kiekiu. Nešti nepajėgsiu, persunku.

Tuojau nuėjau pas kaimynus, pasiskolinau točkutę—vilbarį, atsivežiau ją į paštą ir susikroviau visus krovinius. Prabaštėlis pasižiūrėjo ir pratarė:

— Vot bus apšvietos...

— Bus apšvietos, bet bus ir geras biznis, — atsakiau jam.

— Bus geras biznis Jums ir man...

Tuojau pasileidau į kiekvieną namą. Pasiėmiau po 3 ar 4 laikraščius ir einu į vidų. Dar buvo prieš vakarienę, ankstoka. Siūliau pirkti, ir žmonės pirko. Jei neperka vieno laikraščio, tai paima kitą. O jeigu kur nepirkdavo, tai veltui jiems palikdavau. Kai kur net visas 4 gazietas palikdavau. Kurie mane jau pažino, tai duodavo 10 centų ir turėdavo skaitymo visam vakarui, o kurie manęs vengdavo arba bijodavo, tai tiems pasiskaitymų ir veltui duodavau.

Kas tą vakarą atsitiko? Po vakarienės vaikai išėjo prabaštėlio gautų laikraščių pardavinėti. Jie taip pat bėgo iš namo į namą, bet niekas jų laikraščio nenori pirkti. Niekas nenori jiems mokėti 5 centų už laikraštį. Vaikai grįžo pas prabaštėlį nepardavę nė vieno egzemplioriaus.

Kunigėlis suprato, ką reiškia biznis. Vaiku jis daugiau nesiuntė, bet sekmadienį per pamokslą pradėjo pucuoti "cicilikus". Bet parapijonai juokiasi. "Kam man pirkti gazietas, jei Lavinskas dykai tris ar keturias duoda?" sakydavo jie. Tuo laikotarpiu Girardville lietuviai patyrė apie esimą didoko skaičiaus lietuvių laikraščių. Iki to meto jie kitokio lietuviško laikraščio nematė, kaip "Saulę" ir Miluko "Viltį", o kai kas "Keleivį".

NAUJIENŲ 25 metų Jubiliejus

Prieš 15 metų NAUJIENOS šventė 25 metų jubiliejų. Mūsų Brooklyno 19-ji kuopa surengė balių su obalsiu visą pelną atiduoti NAUJIENOMS. Balius pasisekė ir pelnas buvo geras, bet jis nepateko NAUJIENOMS. Jos gavo $25.00, o kiti pinigai nuėjo "Naujajai Gadynei". Strazdas tada pasakė:

— NAUJIENOMS suėjo 25 metai, todėl joms 25 dolerių ir užtenka, o $75.00 eis "Naujajai Gadynei".

Taip sklokininkai ir nubalsavo. Tada jų buvo dauguma kuopoje.

Kada buvo antras NAUJIENŲ vajus, aš gyvenau Detroite. Jame aš dalyvavau. Tuo metu buvo nedarbas. Draugas A. Strazdas tada man padėjo rinkti skaitytojus. Nepavyko tiek daug gauti, kiek gavau pirmame vajuje, bet jų gavau.

Trečiame vajuje dirbo B. Budvytis ir atvykęs F. Bulova. Mudu su Bulova klampojom po sniegą ir šlapuma, net jo padai nuplyšo ir jis kojas gerokai nušalo. Strazdas tada mums leisdavo jo automobilį panaudoti NAUJIENŲ parapijonams gauti.

Tai buvo smagūs laikai. Buvo jaunos dienos, turėjom daug energijos ir buvo daug pasišventimo. Broliai, tai ne šiandien, jau pasenus.

Aš tiktai linkėčiau draugui Žilinskui ir kitiems vajininkams pasėkmingai darbuotis dabartiniame NAUJIENŲ vajuje.

Frank Lavinskas

Utenos Apskrities Draugiškas Klubas

Utenos Apskrities Draugiškas Klubas buvo įsteigtas 1943 metais vasario 21 d. Steigėjai: B. Putrimas, Sofija Baraišis, J. Sherman, J. Pukenis, Y. Pukenis, D. Varnas ir B. Shukis.

Klubui priklauso vyrai ir moterys, nežiūrint pažiūrų skirtumo. Klubas yra pažangus, pasižymėjęs Lietuvos gelbėjimo reikale ir šiaip stengiasi būti naudingas visuomenės gyvenime.

Utenos Apskrities Draugiškas Klubas taip pat rūpinasi savo nariais: lanko sergančius, nuneša jiems dovanėlių. Mirus klubo nariui, reikalui esant, pasirūpina laidotuvėm — parūpina grabnešius, gėles. Moka taip pat ir pomirtinės $50.00.

Klubo metinis nario mokestis $1.20. Susirinkimai vyksta kiekvieno mėnesio antrą antradienį, 7:30 val. vakaro, Brighton Parke, 4500 S. Talman Ave. J. Y.

Utenos Apskrities Draugiškas Klubas

SVEIKINA "NAUJIENAS"

40 metų sukaktuvių proga ir

linki geriausios sėkmės.

VALDYBA:

J. Sherman, pirmininkas
B. Žemgulis, vicepirm.
Nellie Wilcop, nut. rašt.
A. Burba, finansų rašt.
J. Yuškėnas, iždi. - kor.
Mrs. Danto, iždo globėja
S. Viršula, maršalka.

ANGLIAKASIŲ ATSIMINIMAI

500 puslapių knyga. Daug gražių aprašymų kaip angliakasiai gyveno, vargo ir kovojo už geresnę darbo žmogaus ateitį ir laisvę. Kaip kūrėsi lietuviškos parapijos, kaip buvo niekinamas Dr. J. Šliupas, ir daug kitų aprašymų. Seni lietuviai prisimins, o nauji ateiviai sužinos, kas jiems geresnes darbo sąlygas sukūrė. Skubėkite įsigyti! Knyga baigiama išparduoti. Knygos kaina tik $2.00.

Prisiuntus $2.00 čekį arba money orderį adresu:

FRANK LAVINSKAS

4141 46th ST., LONG ISLAND CITY 4, N. Y.

gausite šią knygą.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

Sveikina "NAUJIENAS", sulaukusias reikšmingo JUBILIEJAUS

* * *

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kaip broliška susišelpimo ir fraternalės apdraudos bei labdarybės organizacija, jungianti visus patriotingus ir geros valios lietuvius, sveikina seniausią Amerikos lietuvių dienraštį NAUJIENAS, sulaukusias reikšmingo Keturiasdešimties Metų Jubiliejaus. Dienraštis NAUJIENOS tuo 40 metų laikotarpiu labai daug pasidarbavo Amerikos lietuvių išeivijos, lietuvių tautos ir Lietuvos labui.

NAUJIENOS taip pat visą laiką buvo draugingos Susivienijimui. Jo išlaikymo bei apgynimo nuo komunistinių užmačių kovose bei SLA ugdymo veikloje jos buvo ir yra nuoširdžiu SLA bendradarbiu.

Dienraščiui NAUJIENOMS švenčiant savo Keturiasdešimties Metų Jubiliejų, malonu pasveikinti NAUJIENAS ir jų visą Štabą, o ypatingai jų Vyriausiąjį Vadą, Redaktorių Dr. Pijų Grigaitį. Lai gyvuoja NAUJIENOS su visais savo bendradarbiais ir lai susilaukia kiekvieno nuoširdaus lietuvio paramos, kad jos galėtų dar ilgus, ilgus metus naudingai patarnauti Amerikos lietuviams ir visai mūsų tautai!

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS VARDU

M. J. Vinikas, SLA Sekretorius

KLUBAS, KURIS GYVUOJA NUO 1915 M.

Garfield Park Lietuvių Vyrų ir Moterų Pašalpos Klubo istorija

Be priežasties visuomeniniame gyvenime nieko neįvyksta. Mūsų klubo atsiradimą taip pat paskatino įvairios priežastys.

Rusijos carui valdant Lietuvą, jaunimas kartais politinių, kartais ekonominių sumetimų skatinamas, emigravo į užjūrius. Nemaža jaunų žmonių kūrėsi Amerikoje ir čia tarp svetimųjų gyveno. Jie turėdavo nugalėti nemaža kliūčių. Susiorganizavus, tos kliūtys pasirodydavo ne tokios baisios. Tad ir Lietuvos jaunimas spietėsi į organizacijas.

Tais laikais, kad ir negausiai lietuvių gyvenamoje vakarinėje Chicagos dalyje, Garfield Parko apylinkėje, keli lietuviai jaunuoliai pasiryžo susiburti į draugiją. Pirmasis jų tikslas buvo stengtis vieni kitiems padėti ligos arba kokių nelauktų atsitikimų atvejais, pasitarti dėl darbo ir kt.

Pirmųjų kelių metų užrašų nėra, tad pasinaudosiu pasakojimais ir atmintimi:

1915 m. gruodžio 30 d. susirinko žmonių būrelis. Kadangi jų daug jau nebegyvena, tai mirusius žymėsiu (m). Jie buvo: Napoleonas Vilemaitis (m), Juozapas Užunaris (m), Jurgis Palilionis (m), Jonas Zubaučius (m), Mike Kuziūnas (m), Tadaušas Lapėnas (m), Juozapas Plairpa, Martynas Krisikėnas, Andrius Karoblius, Vincas Monikus, Kazimieras Katallo.

Nežinia, ar tame susirinkime, ar vėliau būrelis priėmė tokį vardą: Lietuvių Janitorių Vyrų ir Moterų Pašalpos Klubas.

Jau 1916 m. įstojo šie nauji nariai: Marcelė Vilemaitienė, Anelė Zdanauskienė, Simonas Skudas ir Marijona Skudas, Petras Medelinskas (m), Ona Kutelienė, (Mykolas) Motiejus Dovidonis, Pranciška Bernatienė, Alena Kaziūnienė, Filimena Pliarpienė, Elena Faizienė. Jeigu šitame sąraše kas nors neatitinka tiesai, tegul būna atleista, nes neviską iš atminties galima tiksliai pateikti.

Po susiorganizavimo buvo surengtos prakalbos. Kalbėtojas buvo dar tais laikais studentas, o dabar advokatas, K. Gugis.

Parengimai ir prakalbos sutraukdavo daug publikos. Žmonės atvykdavo net iš kitų kolonijų. Tose prakalbose dalyvaudavo ir Frank Stanionis, kuris tada ėjo kažkokias pareigas kriaučių unijoje ir gyveno šiaurinėje miesto dalyje. Šiuo metu jis yra klubo pirmininkas.

Vienas pirmųjų klubo kūrėjų pasakojo apie sunkų tais laikais lietuvių gyvenimą. Toje apylinkėje lietuviai gyveno išsibarstę. Sunku juos buvo sušaukti. Nors "Naujienos" jau ėjo, bet nevisi jas skaitė. Vieni neskaitė dėl skirtingų įsitikinimų, o kiti dar buvo nepripratę prie laikraščių skaitymo. Buvo ir tokių, kurie neturėjo pinigų prenumeratai užsimokėti. Į susirinkimus reikėdavo kviesti plakatais. Bet yra žinoma, kad K. Katallo skaito "Naujienas" nuo pirmo jų numerio išėjimo. Taip pat Jurgis Medelinskas skaito "Naujienas" nuo jų įsisteigimo ir yra jų šėrininkas. Manau, kad yra ir daugiau klubiečių, kurie "Naujienas" pažįsta nuo pirmo jų numerio, bet dėl laiko stokos su kitais nebuvo progos susisiekti.

Nuo klubo susiorganizavimo (1915 m., gruodžio 30 d.) iki 1920 m., sausio 11 d. klubo užrašų nėra. Reikia tenkintis atmintimi. Vadinasi, gali pasitaikyti netikslumų.

Pirmasis protokolas yra 1920 m. sausio 11 d. datos. Susirinkimas įvyko John Engel svetainėje, 3720 W. Harrison St. Pirmininkas buvo Napoleonas Vilemaitis, nutarimų raštininkas — J. Burčikas. Tada buvo išrinkti du delegatai prie Lietuvių Namo Bendrovės Ciceroje: Mykolas Kaziūnas ir Steponas Balčiūnas. (Petras) Povilas Atkočiūnas buvo išrinktas delegatu "Naujienų" bendrovės susirinkimams lankyti. Delegatai į Chicagos Lietuvių Darbininkų Tarybą buvo Napoleonas Vilemaitis ir Jurgis Medelinskas.

Ši ištrauka rodo, kad nuo ankstyvųjų dienų Lietuvių Janitorių Pašalpos Klubas rūpinosi ne tik savo narių, bet ir bendrais lietuvių reikalais.

Mėnesinis nario mokestis bubuvo tik 25c. Tame susirinkime buvo išmokėtos pašalpos 2 nariams — $23.75. Tais laikais klubo pinigų buvo $200.00 First National Bank ir $224.85 pas kasininką M. Kaziūną. Viso $424.85.

1920 m. gruodžio 12 d. protokole yra 1921 m. valdybos sąstatas: pirmininkas Napoleonas Vilemaitis, pagelbininkas Jurgis Medelinskas, nutarimų raštininkas Jonas Burčikas, finansų raštininkas Kazimieras Katallo, iždininkas Mykolas Kaziūnas, iždo globėjai — Motiejus Dovidonis, Vincentas Monikas ir Juozapas Zubaučius, globėjas ligos atveju — Steponas Balčiūnas, maršalka Antanas Rudys. Cicero Liet. Liuosybės Namo Bendrovei delegatai — Mykolas Kaziūnas ir Steponas Balčiūnas. "Naujienų" Bendrovei delegatai — Povilsa Atkočiūnas ir Martynas Krisikėnas, Lietuvių Darbininkų Tarybai — Napoleonas Vilemaitis ir Jurgis Medelinskas. Finansinė ataskaita: First National Bank — $612.76, pas iždininką Kaziūną — $98.77. Viso $711.53. Per metus klubo turtas paaugo $286.68. Narių klube buvo 88. Vadinasi, kiekvienam nariui išėjo po $8.08.

Klubas pakeičia vardą

1921 m. protokole pažymėta, kad sudarytas iš Jurgio Medelinsko, Vincento Moniko, Kazimiero Katallo ir Mykolo Dovydonio komitetas, kuriam buvo pavesta išrinkti klubui naują vardą ir sutvarkyti klubo įstatus. Tatai privertė padaryti besikurianti namų prižiūrėtojų—janitorių — unija. Tad lietuviams janitorių klubo vardas jau netiko. Jau tų metų gruodžio 11 d. komiteto narys Jurgis Medelinskas pasiūlė du nauju vardu: vieną — Garfield Park Lietuvių Vyrų ir Moterų Pašalpos Klubas ir kitą — Lietuvių Darbininkų Vyrų ir Moterų Pašalpos Klubas.

Balsuojant, dauguma pasisakė už pirmąjį ir taip nuo 1921 m. gruodžio 11 d. gyvuoja Garfield Park Lietuvių Vyrų ir Moterų Pašalpos Klubas.

Per 32 metus klubas neišaugo į labai didelę organizaciją, kaip tai įvyko kitose kolonijose, bet jis gerai išsilaikė net per bedarbės-depresijos laikotarpį. Jis ir tada stiprėjo finansiškai. Kadangi lietuvių Garfield Parke nėra labai daug, tai ir klubas nėra gausus nariais.

Pagal įstatus į klubą gali įstoti vyrai ir moterys, nesulaukę 45 m. amžiaus. Mėnesinis mokestis — tik 50c. Ligos atvejais nariai gauna pašalpą ir mirties atvejais išmokama pomirtinė. Klubo įstatai labai liberalūs. Jie nevaržo narių įsitikinimų ir į klubą gali įstoti kiekvienas lietuvis, nežiūrint jo religinių įsitikinimų.

Įstatai sako:

1. "Jausdami reikalą draugiškos pagalbos, kurią galima atsiekti tik per susijungimą, mūsų seserų ir brolių į vieną būrelį, prie kurio prigulėdami lengvu būdu gelbsti vienas kitą nelaimėje, ligoje ir mirties atsitikime".

2. "Šitas klubas bus laisvas ir jam gali priklausyti kiekvienas lietuvis be skirtumo lyties ir tikėjimo nuo paskirto amžiaus, t. y. klubas nesiskverbs į ypatiškus žmogaus persitikrinimus kas link tikėjimo, netikėjimo arba kitokių nuomonės persitikrinimų, bet atsineš lygiai link kožno žmogaus, kaip inteligentiško ir tikro sąnario šio klubo."

3. "Klubas suteiks pašalpą ligoje kiekvienam, kaip vyrui taip ir moteriai po $5.00 į savaitę, kuris bus pilnas sąnarys ir užsimokėjęs visus mokestis, šioj konstitucijoj pažymėtus; taipogi bus atlankytas ligoje ir po mirties bus palaidotas ant kokių kapinių norės — tautiškų ar bažnytinių".

Toliau įstatai kalba, kad kiekvienas narys mokės po 25c į metus specialiai klubo kason. Kiekvienam mirusiam klubas pirks gėlių už $10.00. Laidojimui nariai gaudavo $50.00.

1921 m. pirmininku buvo išrinktas Napoleonas Vilemaitis. Jis pirmininkavo tik 6 susirinkimus. Pirmininkavo taip pat Jurgis Medelinskas ir Povilas Atkočiūnas. Nuo 1921 m. iki 1924 m. pirmininkavo P. Atkočiūnas. Nuo 1924 m. iki 1932 m. pirmininkas buvo Napoleonas Vilemaitis. Vėliau dešimtmetį pirmininkavo Jurgis Medelinskas. Raštininkė buvo Marė Medelinskas.

Po Jurgio Medelinsko vienerius metus pirmininkavo jaunuolis E. Anderson. Nuo 1943 m. iki šiol pirmininkauja Frank Stanionis. Protokolų raštininkas Juozas Burčikas buvo iki 1923 m., o nuo 1924 m. iki šiol raštininkauja Marė Medelinskienė. Finansų raštininkas iki 1926 m. buvo Vincas Monikas, po jo iki 1932 m. — Kris Klimas. Nuo 1932 m. iki dabar — Kazimieras Katallo. Iki 1941 m. kasininkas buvo M. Kaziūnas, vėliau metus — Benikaitis, šiuo metu — Juozapas Bruckas.

Kontrolės raštininkas nuo 1926 m. iki 1952 m. buvo V. Monikas. Vadinasi, mūsų klubo valdyba gana pastovi. Per visą tą laiką klubas auga. Finansiškai taip pat gerai laikosi. Tik 2% klubo pinigų yra investuoti (šėrai ir kt.) ir neneša nuošimčių. Todėl patartina į klubą stoti.

Įstatų pataisymas

Nuo 1937 m. klubo įstatai pritaikyti šių dienų reikalavimams. Iki to laiko pomirtinė siekdavo $50.00, o nariai mokėdavo po $1.00 mirusio nario šeimai. Tatai sudarydavo daug keblumų. Nuo 1937 m. klubas užtikrino, kad mirties atveju bus išmokėta iš kasos $150.00.

Kaip buvo pažymėta, klubas nerengia jokių pašalinių minėjimų. Bet patriotinius lietuvių darbus jis remia, kiek pajėgia. Lietuvai jis padėjo po pirmojo karo, o dabar kiekvienais metais taip pat remia Lietuvos išlaisvinimo reikalą.

Karo ir valdžios bonų nupirko už $2,500.00. Čia paduodame skaičius, kurie liečia tik pinigus, esančius bankuose. 1948 m. kiekvienam nariui išėjo po $36.98, o jau 1950 m. — $54.30. 1953 m. klubas turėjo 115 narių ir kiekvienam jų išeidavo net po $75.87.

—*J. J. Pranckus*

Lietuvių Demokratų Klubas

Lietuvių Demokratų Klubas, kurio pirmininku paskutiniais metais vis išrenkamas K. Aleksiūnas, buvo suorganizuotas 1934 metų vasario 19 dieną.

Organizatoriais ir atsakomingais pareigūnais buvo A. Černauskas, W. Malius, K. Šlepetis, P. Lukas ir J. Urbonas. Pirmieji trys jau yra mirę, P. Lukas pasitraukė iš organizacijos, o J. Urbonas dar ir šiandien yra aktyvus josios narys.

Dabartinį Klubo valdybos sąstatą galima rasti šiandien spausdinamame Lietuvių Demokratų Klubo sveikinime.

Klubas šiandien turi 300 narių. Jis renkasi Hollywood svetainėje.

Didelė klubo narių dauguma aktyviai dalyvauja politikoje. Klubas keliais atvejais suteikė didelę pagalbą demokratams. Jis paskyrė stambias pinigų sumas rinkiminėms kampanijoms ir kitokiais būdais rėmė demokratus.

Klubietis

MANDAGUMAS NEPAKENKS

Vienas pamokslininkas savo pamoksluose dažnai kalbėdavo apie pragarą, velnius ir šetoną. Kiekvieną kartą kai jis paminėdavo šetoną, vienas klausytojų mandagiai nulenkdavo galvą. Pamokslininkas susidomėjo ir pareikalavo paaiškinimo.

"Aš manau, kad mandagumas nepakenks." atsakė nuolankusis klausytojas. "Juk nežinome, kaip iš tiesų bus."

ŽEMAIČIŲ KULTŪROS KLUBAS

Žemaičių Kultūros Klubas įsteigtas 1938 m. lapkričio 2 d. Pradžioje klubas buvo sutvertas tik pasilinksminimams. Metinės duoklės buvo tik 50 c.

Pradžioj 1944 metų sumanyta klubą pagerinti, o balandžio 29 d. buvo sušauktas visuotinas narių susirinkimas ir komisija patiekė pagerinimo projektą, kuris beveik be pataisų vienbalsiai buvo priimtas.

Konstitucija yra labai tobula ir reikšminga iš visų atžvilgių, net yra suderinta ne tik su JAV patvarkymais,bet ir su parlamentarinėmis taisyklėmis.

Į klubą yra priimami nariai nuo 15 iki 58 metų amžiaus. Kiekvienas narys moka 10 c. į mėnesį arba $1.20 į metus. Už tai, jam mirus, jo turto paveldėtojai gauna $50.00 pomirtinės, o mirusiam nariui duodamas vainikas prie jo karsto. Nariai priimami abiejų lyčių, be skirtumo jų tikybinių ar politinių įsitikinimų. Klubas yra ne politinis ir nepriklauso jokiai religinei sektai, ir neturi tendencijos turto dalintis. Jei klubas nustotų gyvavęs, jo turtas būtų paskirtas lietuvių kultūriniams reikalams.

Žemaičių Kultūros Klubas gyvuoja jau 16-ti metai ir yra nuveikęs daug. Narių turi 419.

Klubas jau yra išmokėjęs pomirtinių $1,900.00. Mirusių narių vainikams — $680.00. Amerikos Lietuvių Tarybai $370.00. Sužeistiems Karo Veteranams $245.00. Amerikos Raudonajam Kryžiui $218.00. Oak Forest seneliams $80.00. Mc Cormick streikininkams $28.00. Žemalės Laisvoms Kapinėms $20.00. Vilniaus badaujantiems $20.00. Dr. Šliupo paminklui $35.00. Našlaičiams Vokietijoje $25.00. Vanagaičio paminklui $10.00.

Neatsižvelgiant į visas viršsužymėtas išlaidas, klubas turto šiandien turi $5,105.69.

Žemaičių Kultūros Klubo žymesnieji veikėjai praeityje ir dabar yra šie: Balys Armoška, Antanas Rudokas, Julija Petraitienė, Paul Petraitis, Jonas Ragauskas, Anna Gerčus, Alfonsas Masiulis, Marta Masiulienė, Barbora Gurskienė, Kazimieras Kazlauskas, Lina Mitchell, Rozalija Litvin, Antanas Jonikas, Antanas Lukošius.

Pastaruoju laiku visa veikla sukasi apie naująsias klubo veikėjas, būtent: Adela Burba, Nellie Wilcop, Adela Sankus ir Bernice Žemgulis.

— *Steponas Narkis*
Žemaičių Kultūros Klubo pirm.

Lithuanian National Democratic Club

SVEIKINA "NAUJIENAS", MININČIAS 40 METŲ JUBILIEJŲ, IR LINKI ATEITYJE KOVOTI UŽ DEMOKRATIJĄ, KAIP KOVOJO IKI ŠIO METO.

VALDYBA:

KAROLIS ALEKSIŪNAS, pirmininkas
VICTORIA STANIULIS, pagelbininkė
ANNA RADŽIUS, nutarimų raštininkė
G. DARAŠKA, turto raštininkė
SIMON GALZIN, iždininkas
A. BLOŽIENĖ, kasos globėja
J. BLOŽIS, korespondentas.

Garfieldo Parko Lietuvių Vyrų ir Moterų Pašalpos Klubas

sveikina NAUJIENAS 40 metų Jubiliejaus proga ir linki ilgų metų dienraščio štabui. Daugiausia linkėjimų Dr. Pijui Grigaičiui.

KLUBO VALDYBA:

FRANK STANIONIS, pirmininkas
MARY MEDALINSKAS, raštininkė
CHARLES KATALLO, finansų raštininkas
JOSEPH BRUCHAS, kasierius.

ŽEMAIČIŲ KULTŪROS KLUBAS

SVEIKINA NAUJIENAS, MININČIAS 40 METŲ JUBILIEJŲ, IR LINKI JOMS DAR ILGUS METUS DIRBTI MŪSŲ DRAUGIJŲ IR VISOS LIETUVIŲ TAUTOS GEROVEI.

Žemaičių Kultūros Klubo Valdyba:

STEPONAS NARKIS, pirmininkas
ANTANAS LUKOŠIUS, vicepirmininkas
NELLIE WILCOP, nutarimų raštininkė
PAUL J. PETRAITIS, finansų raštininkas
ADELĖ BURBA, iždininkė
BERNICE ŽEMGULIS, kontrolės raštininkė
KASTANCIJA JUŠKA, maršalka.

Sveikiname NAUJIENAS 40 metų Jubiliejaus proga

CHICAGOS LIETUVIŲ SUVALKIEČIŲ DRAUGIJA IR CHORAS

Lietuvių Demokratų Klubas Roselande

(Pasikalbėjimas su buvusiu pirmininku)

Kai sužinojau, kad Mr. Steponas Dambro, kuris šįmet mini 50 metų į Ameriką atvykimo sukaktį, savo laiku ne tik judino visą Roselando lietuvių kolonijos veikimą, bet ir degalus (gazoliną) lakūno Vaitkaus transatlantiniam skridimui parūpino, tai nutariau su juo pasikalbėti plačiau. Ir kur čia nesikalbėsi, kad žmogus, nežiūrint savo 69-rių metų amžiaus, tiesiog žydi jaunatve ir sielojasi visais lietuvių reikalais.

Apsigimęs visuomenininkas

"Nuo pat pirmųjų dienų, kai tik 1904 metais atvykau į Ameriką, mane viliojo visuomeninė veikla," — pasakoja Dambro. Pradžioje jam teko dirbti įvairius darbus: apie porą metų Pullman metalo dirbtuvėse ties 11 gatve ir Cottage Grove, vėliau 18-je gatvėje prie tunelių kasimo. Bet noras susirasti ką nors patogesnio vis nedavė ramybės. Dirbdamas prie tunelių kasimo, ėmė lankyti vakarinę mokyklą. Pramoko angliškai ir durys atsivėrė plačiau.

Kai 1907 metais vyko rinkimai į miesto savivaldybės organus, tai Steponas Dambro visa energija stojo už demokratų kandidatus. Jo įtaka lietuvių emigrantų tarpe buvo didelė. Visi pastebėjo jo sugebėjimus bendrauti su žmonėmis ir juos patraukti savo pusėn. Laimingu sutapimu, kandidatas, už kurį jis agitavo, buvo išrinktas aldermanu. Steponas Dambro jo protekcija gavo geresnį darbą: jis pradėjo vairuoti miesto susisiekimo tramvajus (strytkarius).

Toje srityje išsilaikė per 39-rius metus, neturėdamas nė vienos rimtesnės katastrofos, kuri būtų pareikalavusi gyvybių ar ir sunkesnių sužeidimų. Tiesa, apie 1917 metus jis buvo metęs tramvajų vairavimo darbą ir buvo atidaręs saliūną ties Halsted St. ir 120 St. Biznis sekėsi gerai, bet po poros metų vėl sugrįžo į tramvajų. Išvažinėjo visą Chicagą nuo Michigano ežero iki vakarų pakraščių, nuo Evanstono iki pietinės ribos, kol prieš porą metų išėjo į pensiją.

Lietuvių Demokratų Klubas

Tie darbai ir tos tarnybos, iš kurių per savo gyvenimą Amerikoje Steponas Dambro pelnėsi duoną, buvo tik priemonė jo pasireiškimams visuomenėje ir politinėje srityse, prie kurių linko jo siela nuo pat jaunatvės.

Beveik visą laiką gyvendamas Roselande, Dambro ten daugiausia ir reiškėsi. Kai po nelaimingo Dariaus ir Girėno skridimo per Atlantą į Lietuvą tokiam pat žygiui ruošėsi lakūnas Vaitkus, tai Dambro buvo vienas aktyviausių jo pasinešimo rėmėjų. Jo pastangomis degalų stoties, kuri yra Wentworth Ave. ir 106 St., savininkas Stanley Stankus veltui davė keliasdešimt galionų lėktuvui degalų. Skridimui organizuoti komitetas, kuriame pirmininkavo Dr. P. Grigaitis, pareiškė didelį pasitenkinimą šiuo laimėjimu.

Bet tikrai efektyvi Stepono Dambro veikla prasidėjo tada, kai 1941 m. devintame demokratų varde Roselande susiorganizavo Lietuvių Demokratų Klubas, kurio pirmininku Dambro išbuvo nuo pat pradžios iki 1951 metų.

Su pasididžiavimu Dambro pasakoja, kad per tuos dešimtį metų klubas buvo vienas geriausiai organizuotų klubų iš visų lietuvių kolonijų. Jo ruošiamuose susirinkimuose kalbėjo visa eilė žymių Amerikos Demokratų Partijos politikų ir savivaldybininkų. Jo pirmininkas, nuėjęs į City Hall, jautėsi kaip namie.

Bet Roselando Lietuvių Demokratų Klubo nuopelnai vertintini, visų pirma, kaip organizacijos, kuri visada pirmoje eilėje statė lietuvių reikalus ir kuri per tą laiką lietuvių reikalams surinko tūkstančius dolerių.

Roselando Lietuvių Demokratų Klubas ypač glaudžiai bendradarbiavo su ALT. Valdybos sumanumo dėka jis sutraukdavo į savo susirinkimus daug žmonių, kurie sudėdavo geras krūvas dolerių. Jo ruošiamose prakalbose yra kalbėję tokie žinomi veikėjai, kaip Dr. Pijus Grigaitis, Leonardas Šimutis, Mykolas Vaidyla, Drangelis, Nora Gugienė, Bartkus, Biežienė, Daužvardis, Alena Devenienė, kuri buvo iškviesta net iš New Yorko ir kt. Per Stepono Dambros pirmininkavimo laiką klubas paaukojo ALTui $2,700.00. Kasmet klubas skiria po $100.00 BALF ir ALT. Tokių švenčių, kaip Vasario 16-ji, proga klubas taip pat skiria Lietuvos laisvinimo darbui paprastai po$50.

"Tos aukos pačios neateidavo," — sako Dambro. Norint patraukti žmones, reikėjo dirbti. Tad buvo ruošiami piknikai, siuntinėjami laiškai, talpinami skelbimai spaudoje, kad tik daugiau patrauktų žmonių. "Dirbau daug, bet man ir sekėsi,"—atsidūsta Steponas Dambro, iš kurio žodžių jauti, kad į Roselando Lietuvių Demokratų klubą jis buvo įdėjęs visą savo sielą.

Buvęs pirmininkas maloniai prisimena ilgametį Liet. Demokratų Klubo raštininką Albiną Laurutėną, kuris taip pat daug darbo įdėjo į klubo veiklą. Mini ir kitus veikėjus.

Visus klubo darbus sunku būtų išvardinti. Bet tik vienam jo veiklos epizodui pavaizduoti užtenka paminėti, kad 1947 metais, kai ALT ruošė laimėjimą, Roselando Demokratų Klubas, daugiausia pačio Dambro pastangomis, išplatino biletų už $500.00. O tokių pasireiškimų buvo ir daugiau.

Klubo veikėjai

Klubas turi apie 500 narių. Nuo susikūrimo dienos iki dabar klubas turėjo 6 pirmininkus: Mykolą Povilonį, Steponą Dambro, adv. A. Slakį, Aleksą Ambutą, Petrą Kazikauską, o šiuo metu pirmininkas yra J. Skeivys.

Klubo iždininkai nuo 1941 m. iki 1954 m.: Petras Kučinskas, Kostas Draugelis, Anicetas Bubelis, Juozas Bruchnis, Kazimieras Rubinas.

Klubas susirinkimus šaukia kas mėnesį, trečiosios mėnesio savaitės antradieniais. Susirinkimai vyksta parapijos svetainėje 10806 S. Wabash Ave.

Poilsio dienos

Mano nuomone, Steponas Dambro per anksti pasitraukė iš visuomeninės veiklos, nes jokiu būdu jis neatrodo pavargęs ar pasenęs, bet jis pats teigia, kad gydytojas jam įsakė ilsėtis.

Šiuo metu jis gyvena su žmona ir sūnumi, kuris dirba Marshall Field Co., 56 E. 101 St., Roselande. Su "Naujienomis," kurias prenumeruoja ir kuriose bendradarbiauja nuo jų įsisteigimo pradžios, ir dabar Dambro nenutraukia ryšių. Tvirtina, kad be "Naujienų," kaip be vandens, negali gyventi. Visada jas perskaito nuo pradžios iki galo.

Jam pasitraukus iš Roselando Lietuvių Demokratų Klubo, tenai reiškiasi kiti. Bet visi pastebi, kad Dambro pirmininkavimo laikais klubas žydėte žydėjo.

— D.K.

ANKŠTAS NEKALTYBĖS VAINIKAS

Pilypas nuėjo pas gydytoją. Jisai skundėsi dažnu galvos skaudėjimu. Gydytojas patyrinėjo, pasiklausė širdies, plaučių ir klausia: "Gal perdaug rūkai?"

"Nesu rūkęs savo gyvenime."

"Gal perdaug svaigalų išgeri?"

"Niekad nesu gėręs."

"Tai gal su moterimis perdaug laiko praleidi?"

"Nieko panašaus. Aš su jomis visai neužsiimu."

"A! Dabar žinau kame priežastis: tu savo nekaltybės vainiką dėvi perdaug suveržtą."

Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacija

Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacija nutarta steigti 1934 metais. Pirmąjį susirinkimą sušaukė Julius Liulevičius. Tame susirinkime aptarti svarbesnieji reikalai ir paruošti nuostatai.

Chicagoje lietuvių skaičius didėjo, atsirado daugiau ir laidotuvių direktorių. Teko suvienodinti ir standartizuoti laidotuvių metu teikiamus patarnavimus; teko daboti, kad lietuviai teiktų tokius pačius arba dar geresnius patarnavimus, negu teikia amerikiečiai.

Oficialiai ir formaliai Laidotuvių Direktorių Asociacija įsteigta tik 1935 metais, kai nariai susirinko pas Stanislovą Mažeiką.

Pirmuoju šios draugijos prezidentu buvo išrinktas Aleksas Maselskis, o antruoju prezidentu buvo Julius Liulevičius.

Anksčiau aktyviai savo srityje veikė, bet dabar jau pasitraukė dėl senatvės ar kitų priežasčių šie laidotuvių direktoriai: Aleksas Maselskis, Simonas Skudas, Juozas Radžius ir Stanislovas Mažeika, nors pastarasis kartas nuo karto dar ir dabar atlieka patarnavimus.

Dabartinė Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos valdyba yra tokia: Antanas Phillips, prezidentas; Povilas Ridikas, viceprezidentas; Julius Liulevičius, sekretorius, ir Petras Gurskis, iždininkas.

NĖRA PRIIMTUVO NEREIKIA NĖ RADIJO

Vieno mažo miestelio radio stotis gavo tokio turinio laišką: Gerb. Ponai: Prašau atsiųsti žmogų į mano namus, kad išjungtų jūsų radio stotį. Mes priimtuvo nebeturime.

Geriausios sėkmės linki NAUJIENOMS, sulaukusioms 40 metų amžiaus.

JOHN F. KIMBARK
ASSESSOR

9-to WARDO LIETUVIŲ DEMOKRATŲ KLUBAS

širdingai sveikina NAUJIENAS, minėdamas savo 40 metų Jubiliejų ir linki joms gyvuoti dar 40 metų, o vėliau dar kitą 40 metų.

9-to WARDO LIETUVIŲ KLUBAS
VISA VALDYBA IR VISI NARIAI

LITHUANIAN RED ROSE BENEVOLENT AND ATHLETIC CLUB

nuoširdžiai sveikina NAUJIENAS, minėdamas 40 metų JUBILIEJŲ. Norėtume, kad NAUJIENOS, minėdamos auksinį Jubiliejų, būtų dar įtakingesnės ir stipresnės.

LIETUVIŲ RAUDONOSIOS ROŽĖS PAŠALPOS IR ATLETIKOS KLUBO VALDYBA:

BEN J. NAURISH, pirmininkas
V. C. JANKAUSKAS, vicepirmininkas
K. P. DEVEIKIS, nutarimų sekretorius
ANTANAS B. PETKUS, iždininkas
BEN TUMAVIČIUS, finansų sekretorius
CHESTER ARASIM, trustee
JULIUS ZAURA, trustee
JOHN ZAURA, trustee
MIKAS KINIZIKEVIČIUS, maršalka.

Congratulations and Best Wishes

CICERO TOWN OFFICIALS

HENRY J. SANDUSKY - President
JERRY F. JUSTIN - Clerk
JOSEPH S. KRAL - Collector
JOHN F. KIMBARK - Assessor
TED J. ZAREMBA - Supervisor
JERRY HOLECEK - Trustee
STANLEY PARA - Trustee
FRANK W. SPALE - Trustee
FRANK I. KRAL - Trustee

Cicero-The Best Town in America

LIETUVIŲ DARBININKŲ DRAUGIJA

Lietuvių Darbininkų Draugijos 21 kuopa įsikūrė 1932 m. Jos pirmasis susirinkimas įvyko 1932 m. gegužės 29 d., So. Boston, Mass. Tame susirinkime buvo išrinkta kuopos valdyba iš šių asmenų: pirmininko — P. Stonio, užrašų sekretoriaus — K. Trainavičiaus, iždo sekretoriaus — J. Smith, iždininko — N. Jonuškos, ir knygiaus — P. Ramanausko. Nuo įsikūrimo kuopa turėjo 98 susirinkimus. Per tą laikotarpį kuopa surengė nemaža prakalbų, paskaitų, koncertų ir vaidinimų. LDD 21 kuopa narių tarpe turėjo gabių talentų vaidybai: P. Ramanauską, P. Ramanauskienę, P. Stonį, J. Smith, J. Kavaliauskaitę, O. Kirslienę, J. Andriukaitį, P. Benlį, N. Jonušką ir daug kitų.

Kiekvienos surengtos prakalbos proga Lietuvos vadavimo reikalams kuopa skirdavo auką. Taip pat ir BALF visuomet matė reikalą aukauti. Praeitais metais į BALF seimą buvo pasiųstas delegatas. Taip pat ir buvusiam Visuotiniame Lietuvių Kongrese dalyvavo kuopos atstovas. Šiais metais LDD skyrė $25 auką A. Lietuvių Tarybai.

Dėl savo veiklumo ir dosnumo LDD įsigyja simpatijų, todėl auga jos narių skaičius. 1946 m. LDD suvažiavimas įvyko Bostone, Mass. Tame suvažiavime LDD Centro Komitetas buvo išrinktas iš bostoniečių. Komitetas nesėdėjo rankas sudėjęs, bet ėmė planuoti, kuo nors atsilyginti nariams už įmokėtą nario duoklę. 1946 m. spalio 1 d. LDD Centro Komitetas nutarė leisti žurnalą "Darbą". Už žurnalo leidimą pasisakė S. Strazdas, J. Andrew, F. Šveikauskas, J. Januškis, J. Jankauskas, V. Anesta, J. Taurinskas, N. Jonuška, J. Audick ir P. Ramanauskas. Žurnalo leidimo pradžia buvo sunki, bet komitetas sutartinai dirbo ir tos kliūtys buvo nugalėtos. Ką pažadėjo, tą ištesėjo. LDD Centro Komitetas turi rūpintis, kad žurnalą padarytų visų laukiama motinėle. Apšveitos skleidėjai, neduokite plunksnoms rūdyti, suteikite rašinėlių "Darbui". Kiti turi taip pat prisidėti. Agitacijos pagalba gavome daugiau narių į kuopą. Jos pagalba ir "Darbas" išsiplės.

Lietuvių Darbininkų Draugija yra Amerikos Lietuvių Kultūros ir švietimo organizacija. Jos eilėse yra demokratiškai nusiteikę darbininkai, profesionalai, smulkūs pramoninininkai ir kiti pažangūs lietuviai—vyrai ir moterys. Jie siekia suburti krūvon visus Amerikos ir Kanados lietuvius, kurie sutinka vystyti kultūrinę ir politinę veiklą, siekiant socialinio teisingumo įgyvendinimo visuomenės gyvenime. Jie remia kovą už laisvos, demokratinės Lietuvos atkūrimą. Jie aktingai kovoja su lietuvių visuomenėje pasitaikančiais totalitariniais reiškiniais ir gina nuo išnaudojimo naujai atvykusius imigrantus.

Lietuvių Darbininkų Draugijos narys gali būti kiekvienas vyras ir kiekviena moteris, kulie sutinka su draugijos tikslais. Metinis mokestis — vienas doleris. Šeimų vyrai moka dolerį, o moterys — 25c. LDD nariai gauna žurnalą "Darbą" ir šiaip išleistą literatūrą už įmokėtą nario mokestį.

LDD 21 kp. komitetas: pirm. J. V. Stilsonas, sekr. N. Jonuška, fin. sekr. J. Andrew, ižd. M. Strazdienė.

Lietuvių Darbininkų Draugijos 21-ji kp.

Sveikina NAUJIENAS 40 metų Jubiliejaus proga ir linki joms energingai ginti demokratiją, piliečių teises ir darbininkų reikalus, kaip gynė iki šio meto.

Lietuvių Darbininkų Draugijos 21 kuopos Valdyba:

J. V. STILSONAS, pirmininkas
N. JONUŠKA, protokolų raštininkas
J. ANDREW, finansų raštininkas
M. STRAZDIENĖ, iždininkė

DRAUGYSTĖ LIETUVOS KAREIVIŲ CICERO, ILL.

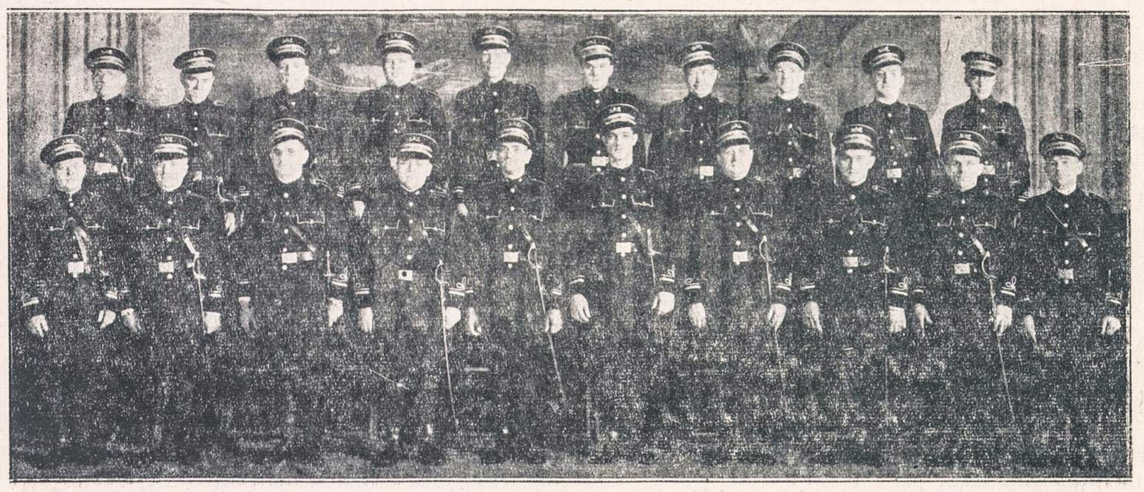

DRAUGYSTĖS LIETUVOS KAREIVIŲ UNIFORMUOTAS SKYRIUS

Iš kairės į dešinę 1-moj eilėj: J. Macenis, A. Šveikauskas, A. Baltulis, K. P. Deveikis, M. Marcinkus pagelb. kap., C. Rakašius, kapitonas, F. Mattan, C. Statkus, A. Petrėnas, Z. Noreika. Antra eilė: L. Eidentas, J. Šaulis, K. Laudonskas, M. Masilionis, J. Antonaitis, C. Virbickas, S. Šileika, P. Kvederis, A. Balčiunas ir F. Rauba.

Draugystė Lietuvos Kareivių, viena seniausių ir plačiausiai žinomų lietuvių draugijų Cicero, Ill., įsikūrė 1912 metų kovo mėn. 10 d. Per eilę metų ši draugija išaugo į stiprią ir skaitlingą organizaciją, kurios turtas siekia $10,885, o narių skaičius — 144.

Prieš 42 metus draugystė darbą pradėjo tik menkomis jėgomis ir mažais ištekliais — 13 vyrų su $13 kasoje. Šie pirmieji Draugystės nariai — steigėjai buvo: Jonas Eidintas, Jonas Varanis, Vincentas Bernotas, Jonas Rainis, Juozapas Rimkus, Feliksas Strelčiūnas, Justinas Tamoliūnas, Kostantas Matulevičia, Zenonas Mockevičia, Simanas Žvirblis, Martinas Pusčius, Jokūbas Vilkelis. Pirmininku buvo išrinktas Jonas Eidintas, vicepirm. — Jonas Varanis, Feliksas Strelčiūnas — protokolų rašt.

Tai buvo darbščių ir pasiryžusių vyrų būrelis, kurie drąsiai stojo į Cicero visuomeninį darbą. Nepraėjus nei pusmečiui, draugystė pirmą kartą dalyvavo viešam parengime. Tų pačių metų rugsėjo mėnesį buvo įsteigtas ir uniformuotas Draugystės Lietuvos Kareivių skyrius. Jie dalyvaudavo iškilmių metu, minėjimuose ir t. t. 1912 metų gale įvyko pirmasis Draugystės balius, davęs gražaus pelno. O po metų Draugystė jau pradėjo mokėti savo nariams pašalpas ligos atveju, pomirtines. 1935 metais nariai gaudavo į savaitę $5 pašalpos susirgus, nariui mirus šeimai išmokėdavo $200. Metinis nario mokestis tada buvo $7 per metus.

Draugystė Lietuvos Kareivių yra daug pasidarbavusi ir prisidėjusi aukomis prie Lietuvos laisvinimo darbo, aukojusi Lietuvos Laisvinimo Fondui, pirkusi Laisvės Bonus, padėjusi Chicagos Lietuvių Tarybai ir visai eilei labdarybės ir kultūrinių organizacijų netik savo narių darbu ir dalyvavimu viešuose parengimuose, bet ir piniginėmis aukomis. Viena tokių stambesnių aukų — $200 Lietuvos laisvinimui. Gi per tuos 42 metus draugystė įvairioms išlaidoms ir aukoms yra sudėjusi $5,715.86, savo nariams pašalpų išmokėjusi $17,000, pomirtinių — $34,068.

Draugystės Lietuvos Kareivių 1954 m .valdybą sudaro: Kazys Šimkus — pirmininkas, Simas Šileikis ir J. L. Žukauskas — vicepirm., K. P. Deveikis — nut. sekret., Ben Tumavičius — fin. sekret., Kazys Andrijauskas — ižd., P. Kavaliauskas, J. Rainis, J. Klimas — trustees. Adomas Kasmauskas — maršalka.

K. P. Deveikis

ERŽVILKO DRAUGIŠKAS KLUBAS

(Įsteigtas 1941 metų rugsėjo 9 dieną)

SVEIKINA "NAUJIENAS", MININČIAS 40 METŲ JUBILIEJŲ

Eržvilko Draugiško Klubo Valdyba:

CHARLES RADECKE, pirmininkas
LOUIS ANTANAVIČ, vicepirmininkas
NELLIE WILCOP, nutarimų raštininkė
BERNICE ŽEMGULIS, finansų raštininkė
MARIE REDECKE, iždininkė.

DRAUGYSTĖ LIETUVOS KAREIVIŲ

sveikina NAUJIENAS, švenčiančias 40 metų JUBILIEJŲ,

linki joms sulaukti auksinio jubiliejaus ir visą laiką kariauti už Lietuvos išlaisvinimą, kaip kariauja visi geri Lietuvos kareiviai

DRAUGYSTĖS LIETUVOS KAREIVIŲ VALDYBA:

KAZYS ŠIMKUS, pirmininkas
SIMAS ŠILEIKIS, vicepirmininkas
J. L. ŽUKAUSKAS, vicepirmininkas
KAZYS P. DEVEIKIS, nutarimų raštininkas
BEN TUMAVIČIUS, finansų sekretorius
KAZYS ANDRIJAUSKAS, iždininkas
P. KAVALIAUSKAS, trustee
J. RAINIS, trustee
J. KLIMAS, trustee
ADOMAS KASMAUSKAS, maršalka.

Iš Teisybės Mylėtojų Draugystės istorijos

Teisybės Mylėtojų Draugystė buvo įsteigta 1897 metais, gegužės mėn. 7 d., Chicagoje, 18 gatvės kolonijoj. Vėliau Draugystė persikėlė į Bridgeportą. Pirmaisiais Draugystės nariais buvo Jonas Bijanskas, Antanas Krikščiūnas, Jonas Jablonskis, Jonas Joukštas ir Denafatas Jowoška.

1918 metais Teisybės Mylėtojų Draugystė daug prisidėjo prie Lietuvos atkūrimo darbo—pirko laisvės bonus, aukojo Lietuvos Laisvės Fondui.

1923 metais Draugystė rėmė Lietuvių Auditorijos statybą, taip pat palaikė auditoriją per eilę metų. Ir dabar turi auditorijos šerų už $12,000.

Nuo 1935 metų kitos mažesnės draugijos pradėjo glaustis prie Teisybės Mylėtojų Draugystės — perėjo į jos narių eiles. Tokiu būdu įsijungė Draugystė Lietuvos Dukterų, Moterų Ražancavos Draugystė, 1936 metais — Bridgeporto Politikos Klubas, 1938 metais prisidėjo ir Illinois Lietuvių Pašalpos Klubas, o 1950 — Simano Daukanto Draugija.

Iš senesniųjų Draugystės veikėjų pažymėtini Steponas Narkis, Petras Kilevičius ir Felix Kasper, kuris finansų raštininko pareigas eina jau daugiau kaip 25 metus. O dabartinis pirmininkas Juozas Balchunas ir nutarimų raštininkas A. Kaulakis valdyboje dirba jau nuo 1937 metų.

Šiuo metu Teisybės Mylėtojų Draugystė yra didžiausia lietuvių draugija Bridgeporte, o jos turtas siekia $49,000.

TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGYSTĖ

SVEIKINA "NAUJIENAS"
jų 40 metų jubiliejaus proga, linkėdama ir toliau nenuilstamai dirbti ir kovoti už teisybę ir demokratiją, siekiant Lietuvos laisvės.

VALDYBA:

JOE BALCHUNAS
pirmininkas
PETRAS KENUTIS
vicepirmininkas
ADOLPH KAULAKIS
nutarimų raštininkas
FELIX KASPER
finansų raštininkas
PRANAS BAKUTIS
iždininkas
DR. J. P. POŠKA
daktaras kvotėjas
S. RUMCHIKS
kontrolės raštininkas
A. JAUNIS
globėjas
J. STUMBRIS
maršalka.

Floridos saulėje dienas galima leisti be darbo, bet nuobodu be NAUJIENŲ. Patyrę vasaruotojai išvažiuodami į pietus, liepia ten siuntinėti ir NAUJIENAS

Sveikiname NAUJIENŲ Redakciją, Administraciją ir visus štabo narius, minėdami 40 metų Jubiliejų. Mes visi kartu su jais švenčiame šią šventę. Linkime visiems energijos pasekmingai tęsti tą patį darbą dar ilgus metus.

RUDY'S RESORT

Mr. and Mrs. A. RUDY-RUDINSKAS, Sav.

ON BEAUTIFUL BIG ARBOR VITAE LAKE
On State Highway 70—1 mylia į rytus nuo U. S. 51

ŠVARI VIETA ATOSTOGOMS

ARBOR VITAE
WISCONSIN

Telefonas
MINOCQUA 35-F-11

Gyvenamoji vieta: 4839 W. 14th St., Cicero, Ill.

Telefonas: TOwnhall 3-2794

LIETUVIŲ NAŠLIŲ IR NAŠLIUKIŲ DRAUGIŠKAS KLUBAS

CICERO, ILLINOIS

Sveikina Naujienas, minėdami 40 metų Jubiliejų, ir linki joms ir toliau dirbti Amerikos Lietuvių gerovei, kaip dirbo iki šio meto.

NAŠLIŲ IR NAŠLIUKIŲ KLUBO VALDYBA:

ANTANAS MATULIS, pirmininkas
POVILAS KVEDARAS, vicepirmininkas
KAZIMIERAS KAZLAUSKAS, nut. rašt.
ANTANAS GRINCEVICH, fin. raštininkas
JUOZAPAS BALAKAS, kasierius
JONAS ZAURA, kasos globėjas.

Amerikos Lietuvių Piliečių Politikos ir Pašalpos Klubas

Šis klubas įkurtas 1923 m. ir buvo pašalpinis klubas su politikos skyriumi. Ilgainiui buvo sujungtas su Brighton Parko klubu. Pavadinimas pasiliko tas pats: Amerikos Lietuvių Piliečių Politikos ir Pašalpos Klubas (American Lithuanian Citizens' and Beneficial Club).

POLITINĖ VEIKLA

Kadangi klubo nariai daugumas yra Amerikos piliečiai, tai buvo plačiai veikiama politinėje srityje, ypač rinkimų metu. Klubas yra statęs kandidatais į valdžios vietas 2 asmenis: A. Salduką į teisėjus ir B. Petkevičių į miesto trybos narius (aldermanus), nors jie ir nebuvo išrinkti.

Po šio nepasisekimo laimėti savo klubo nariams rinkimus, veikla buvo nukreipta į pagalbą klubo nariams tapti Amerikos piliečiais. Tuo tarpu klubui priklauso lygiomis teisėmis piliečiai ir nepiliečiai. Klubas ir dabar gelbsti nariams tapti JAV piliečiais.

POLITIKA IŠSKIRTA

Kad daugiau būtų kreipiama dėmesio į savo narių šelpimą ligoje ir pagalbą mirties atveju, 1941 m. buvo pakeista klubo konstitucija. Liko išbraukta politinė dalis, pasiliekant rūpinimąsi tik pašalpomis ir pomirtinėmis. Klubas nariams moka $5.00 ligos pašalpos per savaitę ir $200.00 pomirtinės už $6.00 metinį mokestį.

Dabar klubo susirinkimuose neliečiama politikos. Nariai gali balsuoti per rinkimus taip, kaip kam patinka — už demokratus ar respublikonus.

VISUOMENINIAI DARBAI

Klubas visada dalyvauja Vasario šešioliktosios minėjime, pridėdamas ir savo auką. Taip pat dalyvauja Chicagos Lietuvių Tarybos šaukiamose konferencijose nuo pat jų pradžios, siųsdamas delegatus ir skirdamas auką. Klubas nėra praleidęs nė vieno Amerikos Lietuvių kongreso, kur irgi siunčia delegatus ir duoda auką. Klubas remia ir lietuvių laikraščius kiekvieno atsišaukimo atveju.

BUVĘ VALDYBŲ NARIAI

Nuo pat klubo įsikūrimo pirmininkais buvo: J. Aleksandravičius, J. Vingel, J. Svitarus, N. Klimas, L. A. Lubik ir dabartinis W. Bartkus. Finansų raštininkais: J. Naudžiūnas, Fr. Wittis, B. Putrimas, Lucile Dagis, A. Burba ir dab. B. Žemgulis. Nut. raštininkais: A. Jusas, S. Tverijonas ir dab. ilgametis (20 metų) P. J. Petraitis.

1954 METŲ VALDYBA

Šių metų valdyba: pirm. W. Butkus, pirm. padėjėjas J. Romanas, nut. rašt. P. J. Petraitis, fin. rašt. B. Žemgulis, kontr.ršt. A. Kvedaras, kasos glob. A. Masulis, kasininkas K. Kazlauskas, maršalka J. Grigonis, daktaras kvot. Dr. T. Dundulis, koresp. A. Jusas.

NARIAI, TURTAS

Klubas turi $16,000 turto ir 300 narių. Pašalpos ligoje išmokama $200.00 per trejus metus, o pomirtinės $200.00. Nario metinis mokestis $6.00.

Į klubą priimami 15-55 m. amžiaus vyrai ir moterys lygiomis teisėmis. Susirinkimai vyksta kas trečią kiekvieno mėnesio sekmadienį Hollywoodo svetainėje, 2417 W. 43rd St. Šiais metais nutarta priimti į klubą nariais asmenis iki 45 m. amžiaus be įstojamojo mokesčio. Taigi, dabar gera proga įstoti į klubą, ypač dabartiniams ateiviams, nes klubas priima ir nepiliečius, nors savo nariams ir padeda tapti Amerikos piliečiais.

P. J. Petraitis,
Užrašų raštininkas

Amerikos Lietuvių Piliečių ir Pašalpos Klubas

SVEIKINA "NAUJIENAS", SULAUKUSIAS 40 METŲ JUBILIEJAUS, LINKI IR ATEITYJE GERIAUSIO PASISEKIMO LIETUVIŠKOS SPAUDOS DARBE.

☆☆☆☆

Valdyba:

WALTER BUTKUS, pirmininkas
JOHN RAMANS, vicepirmininkas
PAUL J. PETRAITIS, nutarimų raštininkas
BERNICE ŽEMGULIS, finansų raštininkė
A. KVEDARAS, kontrolės raštininkas
A. MASIULIS, kasos globėjas
K. KAZLAUSKAS, kasininkas
J. GUDONIS, maršalka
DR. T. DUNDULIS, daktaras kvotėjas
A. JUSAS, korespondentas.

SVEIKINU

Man yra be galo malonu ir džiugu sveikinti "Naujienas," susilaukusias nepaprasto visoje lietuvių kultūros istorijoje įvykio — 40 metų savo gyvavimo jubiliejaus! Malonu man sveikinti "Naujienas" dar ir dėl to, kad man pačiam teko garbės jose bendradarbiauti nuo pat pradžios jųjų įsikūrimo. Atsimenu, vienu laikotarpiu, kada "Naujienoms" truko plunksnos darbininkų, jųjų vyriausias redaktorius Dr. P. Grigaitis net dviem atvejais kvietė mane likti "Naujienų" redakcijos nariu. Ir kas žino? — Jeigu kvietimą būčiau priėmęs, tai gal šiandien būčiau buvęs ponas redaktorius...

40 metų — tai didokas metų skaičius. Per tuos 40 metų "Naujienos" išvarė be galo platų ir imponuojantį barą ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio lietuvių visuomeniniame gyvenime, kuriam lygaus nėra visoje mūsų žurnalizmo istorijoje! Per 40 metų "Naujienos" buvo negęstąs žibintas ir kelrodis audringoje mūsų gyvenimo jūroje. Per 40 metų jos stovėjo teisės, dorovės, žmoniškumo, demokratijos ir laisvės pradų sargyboje, Gibraltaro uolos tvirtumu atmušdamos visus aziatiško komunizmo antpuolius...

Ir štai nūnai, kai nuožmus komunistinis barbaras laiko okupavęs mūsų Tėvų žemę, kai mūsų broliai ir sesutės, pasmerkti visiškam išnaikinimui, sunkiai velka nepakeliamą bolševikinės vergijos jungą, kai Lietuva skęsta šiurpiose beviltiškose sutemose, — "Naujienos" ir vėl pirmose gretose, visomis jėgomis veda griežtą ir neatlaidžią kovą už Lietuvos išlaisvinimą. Ir šiojs sunkioje kovoje "Naujienos" visuomet pabrėžia savo gilų įsitikinimą, kad, dirbant visiems darniai, sutartinai ir vieningai, Lietuva vėl prisikels, kad ji bus demokratinė ir laisva, kad pergalė bus mūsų! Tai kilni ir graži idėja, kuriai verta pasišvęsti ir už kurią verta kovoti!

Sveikinu visą "Naujienų" kolektyvą ir ypatingai jųjų vyriausiąjį redaktorių Dr. P. Grigaitį! — Sveikinu Grigaitį žurnalistą, rašytoją, filosofą, humanistą, Grigaitį — visuomenininką. Linkiu jam daug sveikatos bei ištvermės vis jaunatviškai nusiteikusiam dar ilgus, ilgus metus stovėti prie "Naujienų" vairo.

Gero vėjo!

P. Kazanauskas
Union, N. J. 1954 m. vasaris.

"Naujienos"-tai lietuviškos laikraštijos pažiba

P. KAZANAUSKAS

Union, N. J.

CHICAGOS LIETUVIŲ DRAUGIJA

Sveikina NAUJIENAS jų 40 metų gyvavimo proga ir linki ilgiausių metų bei geriausio pasisekimo

Chicagos Lietuvių Draugija yra didžiausia lokalė lietuvių pašalpinė organizacija. Ji priskaito apie 5,000 narių Chicagoje ir už jos ribų. Ji yra Iilinois valstybės apdraudos departamento priežiūroje. Jor raštinė (1739 S. Halsted St., 2-ras aukštas) yra atidaryta kas dieną iki 5 val. popiet, o ketvirtadieniais iki 8 val. vakaro. Pentkadieniais ir šeštadieniais raštinė atidara iki 1 val. popiet.

Be to, Chicagos Lietuvių Draugija yra viena seniausių pašalpinių organizacijų, kuriai šiais metais sukako 45 metai.

Draugijos valdybą sudaro:

K. P. Deveikis, pirm.
P. J. Ridikas, vicepirm.
P. Miller, finansų sekr.
Emma Petraitis, sekr.
K. Augustas, iždininkas
P. Milaševičius, trus.
J. Naujalis, trus.

HUMBOLDT PARKO LIETUVIŲ POLITIKOS KLUBAS

Sveikina Naujienas, Mininčias 40 Metų Jubiliejų.

Mes norėtume, kad NAUJIENOS gyvuotų ilgus metus ir remtų, kaip rėmė praeityje, visus padorius lietuvius politikus.

Humboldt Parko Lietuvių Politikos Klubo Valdyba:

JOHN B. BENEKAITIS, pirmininkas
JOHN SUDEIKIS, vicepirmininkas
C. YUCIUS, protokolų raštininkas
STANLEY BURNECKIS, finansų raštininkas
POVILAS MILASEVIČIUS, kasierius
ANTANAS KUPREVIČIUS, maršalka.

40 metų Jubiliejaus proga linkime NAUJIENOMS geriausios kloties biznyje.

GOLD COAST INN

JOE IR PRUDENCIJA RAČUNAI, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas.

2525 W. 71st St. **Tel. REpublic 7-9785**

Humboldt Parko Lietuvių Klubo istorija

Steigiamasis susirinkimas

Šis Klubas sukurtas 1924 m. liepos 18 d. pono F. Lenkarto namuose, 3310 W. Evergreen Ave., t.y. prie Humboldt Parko, Chicagoj.

Šio klubo sumanytojais nevienas laikomas. Vieni teigia, kad šį klubą sumanęs įkurti C. Kairis ir L. Strupas; kiti sako, kad A. Valskis ir C. Kairis, o treti teigia, kad vienas C. Kairis. Kaip ten bebūtų, bet klubas buvo įkurtas.

Užrašai teigia, kad 1924 m. liepos 18 d. 7:30 val. vakare susirinko 18 vyrų į p. F. Lenkarto butą, 3310 Evergreen Ave. Išsirinko tvarkos vedėju p. C. Kairį ir užrašų raštininku A. Valskį. Prasidėjo naujo klubo kūrimo svarstymas.

Vietoje buvo pateikti tikslai, kam klubas bus reikalingas. Pirmas: stengtis suorganizuoti visus vietos lietuvius į vieną bendrą sambūrį, be politinių pažiūrų bei tikybos skirtumo. Antras: raginti lietuvius tapti šios šalies piliečiais, kurie dar nėra tokiais, ir pagelbėti jiems pilietybės reikale. Trečias: materialė bei moralė parama savo nariam. Ketvirtas: teikti teisinius patarimus, esant reikalui. Penktas: dalyvauti politikoj rinkimų metu. Šeštas: kilus nesusipratimams narių tarpe, sutaikyti, kad išvengus valdinių įstaigų.

Šitie tikslai buvo priimti klubo pagrindu. Klubo vardas buvo priimtas tokis: Lietuvių Amerikos Politiškas Klubas Humboldt Parko Distrikto. Tačiau kada čarterį (leidimą) ėmė, klubo vardą pakeitė. Čartery įvardyta: Humboldt Parko Lietuvių Klubas. Čarteriui gauti komisijoj buvo C. Kairis, F. Lenkartas ir A. Valskis.

Tame susirinkime buvo išrinkta ir egzekutyvinė komisija iš šių narių: A. Zilio, J. Kriaučiūno ir D. Juciaus.

Įstojant į klubą, nutarta mokėti po vieną dolerį, o mėnesines duokles nutarta po 10 centų per mėnesį. Taipgi šiame susirinkime išrinkti du korespondentai — F. Lenkartas ir Kemėža, kurie rašinėtų apie klubą į "Naujienas" ir "Draugą." Išrinkta pastovi vienerims metams klubo valdyba iš šių narių: pirm. C. Kairis, užraštų rašt. A. Valskis, turtų ršt. St. Beneckis, iždi. F. Lenkartas ir maršalka J. Kuprevičius.

Tai šiaip susikūrė Humboldt Parko Lietuvių Klubas.

Ilgų metų veikėjai

Susirinkimai pradžioj buvo šaukiami du kartu per mėnesį p. F. Lenkarto namuose. Nuo 1927 m. pradžios klubas perkėlė savo susirinkimus į Maccabi svet., 1621 N. California Av.

Valdybos pareigose tarnavę ilgesnį laiką yra šie: pirmininkais — C. Kairis buvo nuo liepos 18 d. iki 1934 m. pabaigos ir antru kartu — nuo 1942 m. pradžios iki 1947 m. pabaigos; M. Grakauskas buvo nuo 1948 m. pradžios iki 1949 m. pabaigos; J. Benekaitis — nuo 1950 m. pradžios. Protarpiais buvo ir kiti pirmininkais, kaip tai A. Valskis ir K. Valskis.

Užrašų raštininku pirmuoju buvo A. Valskis (nuo 1924 m. liepos 18 d. iki 1931 m. pabaigos); Ant. Lungevičius — nuo 1933 m. iki 1953 m. pabaigos. Turtų raštininku p. St. Beneckis nuo pat klubo įsikūrimo, t. y. per 30 metų tebeina tas pareigas. Iždininko pareigose pirmasis buvo F. Lenkartas apie dvejus metus. A. Zilis išbuvo nuo 1927 m. iki 1938 m. pabaigos; J. Kuprevičius, J. Draugelis; dabar iždininku yra p. Milasevičius.

Kitose valdybos pareigose: M. Čepulevičius ilgai išbuvo vicepirmininku, A. Kuprevičius — maršalka, M. Popera, Sudeikis irgi valdyboj pareigas ėjęs.

Klubo darbuotojų užrašai rodo, kad Petras Radžiūnas daugiausiai darbavosi įvairiose komisijose, taip pat Jonas Valiulis, S. Srupas, J. Spetila, J. Jankus, C. Jucius, Raila ir eilė kitų.

Pirmas klubo narys mirė M. Stungis 1926 m. kovo mėn. Viso šio klubo narių mirusių iki šiol yra apie 68.

Rėmė lietuviškuosius reikalus

Per 30 savo gyvavimo metų Humboldt Parko Lietuvių Klubas daug prisidėjo prie Lietuvos reikalų: pirmiau, kad Lietuvos valstybė sustiprėtų, o dabar, kad Lietuva atsikeltų iš dabartinės vergijos. Šis klubas visuomet ėjo ir dabar eina su pažangiąja lietuvių visuomene ir nesigaili pajėgų ir lėšų geriems lietuviškiems tikslams.

Šis klubas per eilę metų priklauso Lietuvių Demokratų Lygai.

Dabartiniu laiku stambieji klubo darbuotojai yra šie: J. Benekaitis, St. Beneckis, C. Jucius, P. Sudeikis, P. Šimkus, P. Raila, M. Grakauskas, St. Jokubauskas, M. Kuprevičius, P. Milasevičius, P. Kazlauskas ir eilė kitų. Jei kurių gerų klubo darbuotojų čia vardai nepaminėti, tai tik dėl to, kad neatsiminiau arba nežinojau.

* *

Humboldt Parko Lietuvių Klubas sveikina dienraštį "Naujienas" 40 metų sukakties proga ir dėkoja jom už duodamą vietą savo skiltyse šio klubo reikalams.

Šis klubas siunčia nuoširdžius linkėjimus "Naujienoms" su maža dovanėle.

— *K. Čepukas*

NORI DANGAUS, BET NE TUOJAU

Evangelistas sakydamas karštą pamokslą klausia susirinkimo: "Kas nori eiti į dangų tegul atsistoja."

Dalis klausytojų sukilo, o kiti pasiliko besėdį.

"Ką! Ar jūs nenorit eiti į dangų?"

"Norime," atsakė vienas, "bet ne tuojau."

SVEIKINU NAUJIENAS, MININČIAS 40 METŲ JUBILIEJŲ, IR LINKIU DAUG ENERGIJOS VYRIAUSIAM JŲJŲ REDAKTORIUI DR. PIJUI GRIGAIČIUI, KAD IR TOLIAU TĘSTŲ TĄ NAUDINGĄ VISUOMENINĮ DARBĄ, KURĮ DABAR DIRBA.

JOHN T. ZURIS

TEISĖJAS

ALICE STEPHENS

NUOŠIRDŽIAI SVEIKINAM NAUJIENAS

40 METŲ SUKAKTIES PROGA.

Reiškiame pagarbą už nuolat teikiamą paramą muzikos ir dainos veiklai.

Linkime Ilgiausių Metų!

ALICE STEPHENS ANSAMBLIS

PETRONELĖ IR POVILAS MILLERIAI

sveikina NAUJIENAS, naujieniečius ir visus jų bendradarbius, mininčius 40 metų sukaktį. Šilčiausi sveikinimai ir nuoširdžiausi linkėjimai eina Dr. Pijui Grigaičiui, kad jis turėtų energijos dar ilgus metus vadovauti laikraščiui ir visuomenei.

SOPHIE BARCUS KALBA

SOPHIE BARCUS

LIETUVIŠKŲ RADIJO PROGRAMŲ VEDĖJA

Sveikina NAUJIENAS 40 metų Jubiliejaus proga ir linki joms dar ilgus metus pasekmingai dirbti visiems lietuviams naudingą darbą. Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto. Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 v. vak.

IŠ STOTIES W. G. E. S. 1390 KILOCYCLES

Sekmadienį 8:30 — 9:30 valandos ryto iš WOPA stoties 1940 kilocycles.

7121 South Rockwell Street **Tel. HEmlock 4-2413**

CHICAGO 29, ILLINOIS